בעזהשי"ת

עַל הַצַּדִּיקִים
ועל החסידים

אהבת השי"ת
מידות טובות
פרשת השבוע
אלומות אור
מרבותינו צדיקי עולם

פרשת ויצא | תשפ"ז

ותמוה, וכי שמירה יש בגדר אבנים סביב הראש בלבד, והרי עדיין כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על אמונה והשתדלות

וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו (כח)

כבר הבאנו הקושיא הידועה על הנאמר בפרשתן (כח) 'ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו', וברש"י, 'עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות', ותמוה, וכי שמירה יש בגדר אבנים סביב הראש בלבד, והרי עדיין כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים, אלא נתבאר בספרים, כי לא היה ליעקב אפשרות להניח אבנים כי אם סביב ראשו, ובא ללמדנו יסוד גדול, כי אין דורשים מהאדם רק השתדלות גרידא, ומכיוון שעשה ככל אשר לאל ידו, ממילא יגיעו אליו תוצאות טוב מידי הבורא יתב"ש.

וביאור הדבר, כי באמת, גם כאשר מקיים את ההשתדלות במלואה לא היא המביאה את התוצאה - לא ההשתדלות תביא הפרנסה, ולא השמירה ממזיקים תשמור את האדם,רק הקב"ה הוא העושה ויעשה לכל המעשים והתוצאות, א"כ די לו במה שעשה כפי יכולתו, כי ממילא אין ה'תוצאה' שייכת להשתדלות.

והוא מפחד מהבלבול

אחד מחסידי הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע התאונן בפני רבו כי עליו לעזוב את שערי 'בית המדרש' לעסוק

המשך בעמוד 2 <<<

והסיפור שאספר לכם הוא סיפור נורא

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל

וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ שָׁמָיְמָה (כח)

מי שזכה פעם, לשמוע ולהתבשם מניחוחי שיעוריו של ר' שמואל... (רוזובסקי)
זה הרי היה פלאי פלאים...
כאשר היה מתחיל לומר את הגמרא בלבד, והיה אומר את התיבות של הגמרא עם כל המתיקות, והיה מכניס בה חיים... היה מכניס חיות כזו, בכל הסוגיא...
היתה אז הרגשה, כאילו עכשיו עומדים בהר סיני... ממש, כאילו עכשיו הקדוש ברוך הוא מדבר...
היתה הרגשה שממש, שכינה מדברת מתוך גרונו, ושומעים... - את השכינה עצמה.
וזה לבד היה מכניס כזו חשקת התורה, וכזו אהבת התורה... ממש, לשמו ולזכרו תאות כל נפש.
עוד בחייו אמרתי, אם היו חותכים את הווריד של ר' שמואל, לא היה נוזל משם דם, אלא היו נוזלים "קצות החושן"... "נתיבות"... "מחנה אפרים"... "רבי עקיבא אייגר'ס"...

הכתבה המלאה בעמודים 7-6 <<<

על המחיה ועל הכלכלה, והוא מפחד מהבלבול השורר בשווקים וברחובות, אמר לו הרה"ק, כתיב בפרשתן 'ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו', וברש"י, 'עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות', ותמוה, וכי שמירה יש בגדר אבנים סביב הראש בלבד, והרי עדיין כל גופו אינו שמור מן החיות והמזיקים, אלא, משל לציפור שנפלה לתוך בוץ (בִּיצָה) והחלה לשקוע בה יותר ויותר, כל עוד שכנפיה עדיין לא טבעו, בידה לצאת מהבוץ ע"י כנפיה, ואם גם כנפיה טבעו בתוככי הבוץ, כל זמן שראשה מחוץ לבוץ עדיין תוכל לזעוק 'הצלה' ויבואו להושיעה, אבל כשגם הראש נשקע בבוץ, אוי לה... ולכן בצאת יעקב אבינו חרנה, לבית לבן הרמאי, נתיירא מפני חיות רעות, וחשש מאד מה מצפה לו שם, על כן עשה 'שמירה מעולה' סביב לראשו, כי כל זמן שהראש לא 'שקע', עדיין אפשר לו לאדם לזעוק לעזרה ולהצלה, כך גם אתה, כשהנך יוצא לעבודת הפרנסה, הזהר על 'ראשך' לבל ישקע בהבלי העולם הזה, ותשמור על ה'אמונה' שבמח, ובזה תנצל מכל הבלבול והרע, ובכל עת ובכל זמן תהיה מקושר כראוי אל ה' הוא האלוקים.

יגש אחד מהמשתתפים וישאל את 'מושקה'

ויתבאר ביותר בדרך משל על דרך הנהוג לערוך 'שפיל' (הצגה), פעמים שיש באותו שפיל 'מושקה' - אברך המתחזה כמושקה מהעיירה, והנה עיקר עיסוקו של מושקה, שהוא שוכר קרעטשמע (אכסניא ובית מרזח) מה'פריץ'... ובוודאי 'בשעת מעשה' מתנהג האברך כאותו 'מושקה' בכל פרטיה ודקדוקיה, בכל כוחו ונפשו, אבל, הגע בעצמך, אילו יגש אחד מהמשתתפים וישאל את 'מושקה' בתמימות מתי פותחים הקרעטשמע... יענה לו מושקה, וכי אכן נראה לך כי מושקה

אנכי, לא מושקה ולא בן מושקה, בעוד שעתיים נגמר ה'שפיל' והנני שב לאיתני -להיות אברך מן השורה כמוני כמוך. ואף שבאותה שעה הוא עושה את תפקידו נאמנה בכל הרמ"ח והשס"ה, מ"מ הנו יודע וזוכר היטב שאין זה אלא שפיל ומשחק... כיו"ב היא חובת ההשתדלות לפרנסה ולשאר צרכי העולם, כי הגם שעל האדם לעשות השתדלות באמת מבלי לזלזל ולהשתמט - כאילו אכן הפרנסה תלויה בהשתדלות זו, אך בד בבד יכיר וידע בבירור שאין זה אלא 'שפיל'... הכל כבר נקבע ממעל, אלא שרצונו ית' שנשחק ב'שפיל'... כי כך עלה ברצונו הפשוט.

סיפר הגה"צ רבי שלמה יונגער שליט"א דומ"ץ טאהאש בקרית יואל, פעם אחת הוצרכו לסדר אצל הממשלה איזה ענין לטובת המוסדות של טאהאש, והביאו עורך דין אל הרבי הרה"ק מטאהאש זי"ע, בגשתו אל המלאכה שאל העורך דין את הרבי, הגידה נא, למי שייכים כל המוסדות הללו, אמר הרבי, וואס הייסט, ס'איז דעם אייבערשטנ'ס (מה השאלה, הם של הקב"ה), אמר לו העורך דין, הבנתי, אבל בכל זאת, הגידה נא מי ה'בעל הבית' - ענה הרבי, האייבערשטער, שוב שאל העורך דין (הנכרי) נו, בסדר, אבל אמור נא, כשצריך לעשות החלטות - מי המחליט כאן, ענה הרבי האייבערשטער... וכל אחד ילמד לעצמו ביי זיין אייגענע מוסדות ('במוסדות' הפרטיים שלו, כלומר בענייני חייו הפרטיים) - אם בתורה ותפילה, וכן בגשמיות, ענייני הנהגת ביתו ובכל תהלוכות חייו, שרק הקב"ה בעל הבית, ורק הוא נותן וקובע את ההחלטות, וממילא, לא יעשה מאומה כנגד רצון הבורא שהוא הבעה"ב, וגם לא יבהל מכל נסיון בענייני בין אדם לחברו, כי ידע ויבין שיש כאן בעל הבית והוא זה שעושה ומחליט, לא בני האדם... אגב אורחא, כשעקר הרבי את דירתו מיורופ (אירופה) לקאנאדא (בשנת תשי"א), בהגיעו לגבולות קאנאדא נשאל ע"י הפקידים מדוע באת הנה, ומה מעשיך כאן (כנהוג אצלם לשאול את הבאים בשערי הגבולות), ענה הרבי, וואס הייסט (מה השאלה), אני עבד ה', ואעשה כאן מה שה' אמר לעשות.

('באר הפרשה' ויצא תשפ"ו)

שאלו הרב: "אמור לי, אם עכשיו תשמע בת קול מן השמים, כביכול, ה' יתברך מדבר אליך ואומר: 'חתן יקר, עליך לעקור מדירתך ולקנות דירה במקום אחר!' מה תעשה?

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על יסוד גדול בהנהגת האיש בביתו

וַתֹּאמַרְנָה לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ (לא)

מעשה בבחור שזכה לשידוך הגון, וגם קיבל דירה מסודרת במקום טוב. זמן קצר אחרי חתונתו נכנס אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל.

שאלו הרב: "אמור לי, אם עכשיו תשמע בת קול מן השמים, כביכול ה' יתברך בכבודו ובעצמו מדבר אליך ואומר: 'חתן יקר, עליך לעקור מדירתך ולקנות דירה במקום אחר!' מה תעשה?

"מה השאלה", ענה החתן מיד, "אם אשמע בת קול משמים, תכף ומיד ארוז את חפצי ואעבור דירה!"

"חלילה", אמר לו הרב, "בשום אופן אין לנהוג כך!"...

הלה לא הבין מה הרב מתכוון, הלא שמע בת קול!

"ראה נא", פתח הרב והסביר, "גם אם בת קול אומרת לך לעקור מדירתך, אל לך לבוא הביתה ולהורות לאשתך לארוז את החפצים במהירות. עליך לגרום לכך שהיא תגיע למסקנה הזו מעצמה. זאת על ידי שתציג בפניה את חסרונות הדירה, כמו למשל: 'את יודעת, נראה לי שהדירה הזאת לא מתאימה לנו. הנה, תראי את המטבח - כל אדם שנכנס הביתה רואה אותך עומדת ומבשלת, זה לא מתאים לנו. את ההערה הזאת את הערת, ואת צודקת...'

אחרי שתסכים עמך, תאמר: 'האמת שגם שמעתי בת קול משמים שאמרה לי לעבור דירה...' והיא מיד תאמר: 'מה אתה מדבר?! אם הקב"ה אמר לך כך - אין שום שאלות! מדוע בכלל הנך שואל לדעתי, ודאי שעוברים!'.

לקיים את הדברים בכל מחיר, באש ובמים

"ואם תשאלני", המשיך הרב בדבריו לחתן, "מה פתאום לנהוג כך, הלא אם בת קול אומרת - צריכים לקיים את הדברים בכל מחיר, באש ובמים! - התשובה היא, שכך רואים מפורש בתורה:

מיד לאחר שהקב"ה נגלה אל יעקב ואומר לו: 'שוב אל ארץ אבותיך ולמולדתך', יעקב קורא לנשיו אל השדה - משום שבכל מקום אחר יש אזניים לכותל או האזנות סתר - ומספר להן בארכות גדולה את כל מעלליו של לבן עמו - מחד גיסא, ואת עבודתו הנאמנה והמסורה - מאידך גיסא. הוא מוסיף לספר להן על התגלות ה' אליו, והוראתו לשוב לארץ מולדתו, וממתין לשמוע את חוות דעתן והסכמתן לענין.

מוסדות אור החיים

לכאורה תמוה: יעקב קיבל הוראה מה' יתברך לעזוב את בית לבן ולשוב הביתה - שיקום ויעזוב! מדוע הוא צריך להסביר את עצמו בצורה כל כך ארוכה ומפורטת? בפרט שהוא יודע היטב שהצדיקות הללו תלכנה אחריו באש ובמים, ואין להן כל קשר לאביהן, כפי שאכן התבטאו 'העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו הלוא נכריות נחשבנו לו וכו' ועתה כל אשר אמר אלוקים אליך עשה'!?

אלא, יעקב אבינו מלמד אותנו כאן יסוד גדול בהנהגת האיש בביתו: גם אם ברור לך מה צריך לעשות על פי תורה - הצג לפני רעייתך את הענין על כל צדדיו, ותן לה לומר מעצמה את ההכרעה, שתסכים מדעתה על הדבר, ואז תעשהו מתוך שמחה.

אתה שומע, חתן יקר, איך מתנהגים עם אשה?" פנה הרב אל החתן. "לא אומרים לה: 'כך כתוב בהלכה, מה את רוצה ממני!...' אלא צריך להראות לה את כל הנתונים, לכוון אותה למסקנה המתבקשת, ואז לומר שיש גם תנא דמסייע לך, הלכה מפורשת... אין ספק כי תגיב בהתפעלות: 'איזו הלכה מובחרת!...' ותרצה בכל לבה לקיים את רצון ה'.

(מתוך הספר 'משכני')

באחת הפעמים כשנכנסתי לחדרו של הסטייפלער, הוא הגביה את ראשו מהגמרא, קבלני בהארת פנים וביקש: "ר' יעקב, שב נא". מלאתי את בקשתו, התיישבתי על הכסא הישן שעמד שם

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל - היכן דפיקות הלב שלך?

וַיִּשָּׁא אֶת קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ (כ"ט י"א).

"שרדף אליפז בן עשו במצוות אביו אחריו להורגו והשיגו, ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו. אמר לו מה אעשה לציוויו של אבא, אמר לו יעקב טול מה שבידי, והעני חשוב כמת" (רש"י)

אליפז לא רצח את יעקב אבינו - "לפי שגדל בחיקו של יצחק":

אליפז ישב בספסל הקרוב לסבא - יצחק אבינו, ממש "בחיקו" ליד יצחק אבינו. כמו שמשמע מרש"י.

תשמעו מה ששמעתי על כך מהסטייפלער זצ"ל:

באחת הפעמים כשנכנסתי לחדרו של הסטייפלער, הוא הגביה את ראשו מהגמרא, קבלני בהארת פנים וביקש: "ר' יעקב, שב נא".

מלאתי את בקשתו, התיישבתי על הכסא הישן שעמד לצד השולחן.

פתח הסטייפלער ואמר "חשבתי היום חידוש נפלא. הנה כתוב בזמן שיעקב עזב את ארם נהריים בציווי אביו ואמו ויצא ללבן, נודע הדבר לעשו, ושלח אחריו את אליפז בנו בפקודה: לך הרוג את יעקב!. אליפז רדף, השיגו, תפסו, אך לא הרגו מיד, אלא החל לספר לו את הענין החמור - כי מוטל עלי צווי של כיבוד אב (שמעתם? כיבוד אב של לא תרצח...) מה היה הסוף? אליפז ביקש מיעקב שיסייע לו איך להשתחרר מזה.

"אמר לו יעקב טול מה שבידי, והעני חשוב כמת". זו העצה שיעקב אבינו הציע לו והוא קיבלה ולא הרג את יעקב, ולמה נמנע אליפז מלהורגו - "ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו". משמע מכאן, שאם אליפז לא היה לומד בישיבה של יצחק אבינו, הוא לא היה חושב פעמיים - מיד היה הורגו. והיינו, שהלימוד בישיבה מנע את הריגתו של יעקב אבינו ע"ה. ראיה מכאן שכדאי להחזיק בחור בישיבה, על מנת שלא יהיה רוצח (שבמקום להיות רוצח הוא יהיה רק גנב...) אמר הסטייפלער.

הביטוי של חז"ל "ולפי שגדל בחיקו" היינו, לא שהיה בא קצת לסדרים, אלא היה רגיל לבוא לסדרים... ראש הישיבה היה יצחק אבינו ואליפז "ישב בחיקו" ממש לידו, ליד המשגיח.

ובזכות זה, לפחות לא הרג, את יעקב אבינו.

רבותי, עלינו לדעת! לפעמים מישהו כאילו לוחש באוזן ואומר לאדם: "שמע, עזוב את המאמצים המיותרים, וכי יש לך סיכוי? האם אתה יכול להיות בן תורה מושלם?, מי אמר בכלל שתזכה להיות תלמיד חכם? - כלך לך מהגמרא מה כבר ייצא ממך". זו טענה אכזרית. ולמה?

כי עליו להשיב ליצר הרע: "אתה מבלבל את המוח, גם אם לא אהיה בן תורה מושלם, אבל עכ"פ, אחוזים מסוימים יהיו לי. לאותם אחוזים מסוגל אני בוודאי, ואם כן אשרי חלקי!". תראו, להבדיל, את אליפז - מה היה יוצא ממנו ואיך יכול היה להראות ללא אותם אחוזים מועטים שהצליחו להדבק ברוחו... אכן כמה שווה כל אחוז נוסף!.

אתמול היה אצלי בבית הדין דין תורה מעניין

אספר דבר חכמה ששמעתי מהגאון רבי חיים קרייזווירט מאנטוורפן. נכנסתי לביתו והוא קיבל את פני בחיוך כדרכו, והחל בסיפור:

"ר' יענק'ב, תשמע, אתמול היה אצלי בבית הדין דין תורה מעניין. שני אנשים באו להתדיין. המתווך תבע 0.006% ובעה"ב רצה לתת לו רק: 0.005% תגיד לי האם אין זה מגוחך? המריבה ביניהם היתה עזה - על חלקיקי אחוז...

הרב קרייזווירט המתין שאני אגחך מעט, שתק שניה קצרה והמשיך: אבל דע ר' יענק'ב - שהקרן הייתה 15 מיליון... וא"כ כל חלק מאחוז, הוא הרבה מאוד.

הבנתם? כשעוסקים באחוזים, יש לדעת קודם כמה שווה הקרן... (בניגון) כשיודעים את גודל הקרן של תורה ומצוות, מבינים למה גם אחוזים קטנים שווים כל כך!... כל עבירה אחת פחות - היא דבר גדול, מצווה אחת ומעשה אחד יותר, הינם רווח שאין לשער!

תשמעו גמרא מופלאה מפורשת בחולין (דף צ"ב) "אלו שלושים מצוות שקיבלו עליהם בני נח ואין מקיימים אלא שלושה. ..... שאין שוקלין בשר המת במקולין ואחת שמכבדין את התורה" הם קיבלו עליהם שלושים ולא מקיימים אלא שלושה, פשיטת רגל של 90%... ומה כבר הם כן מקיימים?

את המינימום - שלא מוכרים בחנויות בפרהסיה בשר של מת... (תראו ברש"י עוד פשט) ועוד, - שמכבדים את התורה, נו, את זה אפשר להבין קצת "מכבדים את התורה" - דבר גדול באמת, אבל המצווה הקודמת, אינה מצווה אלא, שאת העבירה, אינם עושים בקול רעש גדול בפרהסיה (ואם זה המצוות שלהם תתארו לכם - מה כבר העבירות שלהם...).

נשאלת השאלה, מה הולך כאן

נשאלת השאלה, מה הולך כאן, וכי אלו מצוות הן?! אתמהה. אך רבותי! אנו רגילים לחשוב שיש מצווה גמורה וישנה עבירה שלימה - כך או כך. אבל כאן בגמרא מתגלה, שאם ביכולתו של אדם לעשות עבירה בשלמותה רח"ל ועושה אותה רק שמונים אחוז, הדבר נחשב לו כמצווה.

כי "רחמנא ליבא בעי" וכאשר הלב נמנע מלעבור עבירה - הוא מתאמץ, הלב עושה משהו סוחט טיפת דם

מה המשקל והמידה של אותה טיפת דם שהלב סחט? עשרה אחוז בסך הכל. - אבל זה כבר נקרא מצווה. ומי באמת גרם להם שישמרו לפחות את המעט הזה? - "שהם מכבדים את התורה" - אם לא היו מכבדים את התורה הם היו עושים עבירות 100%...

הקב"ה היודע כל נקודה בחיי האדם בנסתר ובנגלה - אצלו נבחנים - גם האחוזים הקטנים ביותר, גם חלקיקי אחוז.

עכשיו תחשבו טוב:

אם, אחוז אחד פחות של עבירה נחשב לי כמצווה, קל וחומר אחוז נוסף במצווה: כאשר יהודי יכול להתפלל קצת יותר טוב בעוד כמה אחוזים, האם אנו יודעים להעריך את שווי הדבר?

יהודי לומד יותר בהתמדה, ביותר קדושה, בתוספת אמונה, וכי יש לנו מושג בערך הדבר?

לכן שלא יספרו לכם סיפורים "מה כבר יכול להיות ממני?" הבל הבלים - כל מעלה נוספת אין ערוך לה, פחות עבירה

או יותר מצווה "אשרינו מה טוב חלקינו!"

אבל היכן דפיקות הלב שלך?

למדנו, אוי, דבר נפלא:

לעשות עבירה בדפיקת לב ולעשות עבירה ללא דפיקת לב, ההבדל ביניהם גדול מאד - כמו הבדל שבין רשע לצדיק... אדם, צעיר או מבוגר, עושה פעם דבר לא נכון "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" וקורה שהוא מרגיע את עצמו: "לא חסרים אנשים שעושים עבירות", אז אני רוצה להגיד לו: נכון, גם אם המחשבה שלך נכונה, שלא אתה היחיד שעובר עבירות, בסדר, אבל היכן דפיקות הלב שלך?, תאנח לרגע אחד! ואשר אתה ממשיך הלאה, להיכן נעלם כאב הלב?... דע לך שדפיקות לב אלו יכולות לסייע לך מדינה של גהינום!...

הקב"ה בוחן ויודע את תוך הלבבות.

(נערך מתוך 'להגיד' חומש המגידים)

ומכיוון שאני גר ברחוב וילקומירר, הייתי מכוון את השעה לראות איך שהוא עובר כל פעם... והסיפור שאספר לכם הוא סיפור נורא... בחור שאל אותו שאלה... שם, ב"כיכר ברטנורא"

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל על הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל

וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמָיְמָה (כח)

מי שראה ומי ששמע...

מי שזכה פעם, לשמוע ולהתבשם מניחוחי שיעוריו של ר' שמואל... (רוזובסקי) ראה, ממש, ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה...

זה הרי היה פלאי פלאים...

כאשר היה מתחיל לומר את הגמרא בלבד, והיה אומר את התיבות של הגמרא עם כל המתיקות, והיה מכניס בה חיים... היה מכניס חיות כזו, בכל הסוגיא...

היתה אז הרגשה, כאילו עכשיו עומדים בהר סיני... ממש, כאילו עכשיו הקדוש ברוך הוא מדבר...

היתה הרגשה שממש, שכינה מדברת מתוך גרונו, ושומעים... - את השכינה עצמה. וזה לבד היה מכניס כזו חשקת התורה, וכזו אהבת התורה... ממש, לשמו ולזכרו תאות כל נפש.

אם היו חותכים את הווירידים של ר' שמואל, לא היה נוזל משם דם

-- מי שעוצם את עיניו... ונזכר בשיעורים שזכה לשמוע אצלו... איך שאחרי שהיה אומר את הגמרא, הוא היה חורז מהגמרא לראשונים ומהראשונים לאחרונים והיה מפלפל בדבריהם, אשר לא רק שהיו הם טבועים בדמו... - אלא הרבה הרבה יותר מכך.

עוד בחייו אמרתי, אם היו חותכים את הווירידים של ר' שמואל, לא היה נוזל משם דם, אלא היו נוזלים "קצות החושן"... "נתיבות"... "מחנה אפרים"... "רבי עקיבא אייגר'ס"... כי הרי לא דם נזל בעורקים שלו ! ! ! - - לא רק שדברי תורה נטבעו בדמו, אלא שדמו נהפך להיות "רשב"א'ס", "רמב"ן'ס...", "ריטב"א'ס...", אחרונים... זו היתה כל המציאות שלו.

אם אומרים שבן אדם יכול להיהפך לתורה, ראו את זה באיש הקדוש הזה.

והשיעור... המחזה הנאדר בקודש... השיעור היה מתמשך בלי גבולות של זמן בכלל. - ומה היו רואים? ...

כשהיו נמצאים בשיעור ראו בחוש מה שכל אחד מאמין... - כל אחד מאתנו, מאמינים בני מאמינים, יודע שאין בעולם הזה כלום, חוץ מתורה בלבד וכל מה שרואים כאילו קיים, זה אחיזת עיניים בלבד. - מה שיש זה רק תורה!!! התורה היא שורש המציאות והיא מהווה את המציאות, רק זה הדבר שקיים וזו המציאות היחידה שישנה, ויודעים גם ש... קודשא בריך הוא וישראל ואורייתא - חד הוא! כל זה אנחנו יודעים ומאמינים. ומה שכולנו, מאמינים בני מאמינים, יודעים ומאמינים, אצלו... - בשיעורים, מיששו זאת בחוש.

השמחה שהיתה בשיעור... הדברים שאמר היו מאירים ושמחים כיום נתינתם בסיני, וכשהיה אומר סברא הוא היה מטעים אותה... ממש, "הוצק חן בשפתותיו"... כמו שכתוב, 'יפיפית מבני אדם, הוצק חן בשפתותיך, על כן ברכך אלקים לעולם'. כשאמר סברא, היו מרגישים את הסברא, והיו ממששים אותה בחלל האויר, זה היה בבחינת 'וימש...'. - לא 'וימש חושך' אלא "וימש אור". היה אפשר למשש את הדברים בחלל האויר... לא שצריכים להתאמץ ולהתייגע ולהשתכנע... ואף להגיד, 'נו, בכל זאת, אפשר הרי להגיד גם כך וכך... נו, אבל מאמינים לו שהסברא נכונה...' - לא! היו ממששים אותה בידיים...

והאמת... האמת, והעוז שהיה בו, לבוא ולומר, 'אמנם אתמול אמרתי כך וכך, אבל, הלכתי הביתה ולא היתה לי מנוחה...'

וראיתי את הסיפור הידוע

ר' שמואל... - לשמו ולזכרו תאוות נפש...

מסתמא כל הבחורים שנמצאים כאן לא ראו את האדם הזה. אנחנו היינו רואים אותו יום-יום, כיוון שיום-יום הוא היה הולך כאן, ב"זיכרון מאיר". הוא היה גר ברחוב הרב מלצר וכשהוא היה הולך מביתו לישיבה, הוא היה הולך דרך רחוב וילקומירר, היכן שגר ר' מיכל יהודה (ליפקוביץ), והוא היה עולה לישיבה, את רחוב וילקומירר יום-יום, בערך בשעה אחת עשרה, מכיוון שהוא היה הולך לישיבה עוד לפני השיעור... - אז, הוא היה עולה.

ואחרי זה הוא היה יורד, לפעמים גם בשעה ארבע או חמש, כי אמנם כרגיל גומרים את השיעור בשעה אחת וחצי, אבל אצלו היה נגמר גם יותר מאוחר. ואחרי זה היה מחזה, שהתושבים ב"זיכרון מאיר" לא ישכחו אותו אף פעם, איך שהבחורים מלווים אותו... - אתם ראיתם את זה פעם? הבחורים היו מלווים אותו, והוא היה עומד ומדבר אתם בלימוד, פעם בכיכר [ברטנורא] פעם במקום אחר, וכך היו עומדים ומדברים איתו שעות... ולפעמים היה נמשך עד השעה חמש, שהיה מדבר עם בחורים יחידים בלימוד.

ומכיוון שאני גר ברחוב וילקומירר, הייתי מכוון את השעה לראות איך שהוא עובר כל פעם, וראיתי את הסיפור הידוע, שאמנם הוא כבר מפורסם אבל אני ראיתי את זה, שהוא נתקל בעמוד חשמל וביקש סליחה... - זה אני בעצמי ראיתי. הוא היה שקוע בלימוד, וכשהוא היה הולך הוא גם היה "עובד" עם הידיים, והואיל והוא היה שקוע בלימוד בצורה נוראה, פתאום הוא הרגיש שהוא נתקל במישהו, ואמנם היה זה עמוד חשמל, אך הוא חשב שהיה זה ילד, הוא אמר 'סליחה, סליחה...' - כמו כל דבר שהיה אומר שניים שלושה פעמים. 'סליחה, סליחה, סליחה...' הוא ביקש סליחה מהעמוד ואמר לו גם 'שלום' שלוש פעמים, והמשיך ללכת הלאה... - - אשרי עין ראתה...

הסיפור שאספר לכם הוא סיפור נורא

ואספר לכם סיפור... הוא היה יורד במדרגות היורדות אל מול "כיכר ברטנורא", והיה עומד שם, בכיכר ברטנורא ליד הקיוסק, ומדבר... והקול שלו... - קול ה' בכוח!! והיו שומעים למרחוק, איך שהוא מדבר עם הבחורים אשר שאלו בלימוד. עד הבית שלנו... - היו שומעים אותו. והיו פעמים שפתאום שמעו אותו, 'מה אתה "מְצַשְׁטֶל"?... אני חושב שהוא הכניס את הביטוי הזה בעולם, "מְצַשְׁטֶל". ר'

ברוך בער לא דיבר ככה, ר' ברוך בער היה אומר, "זאך צו שטעלן"... ור' שמואל חידש שאפשר לדבר בעברית ולהגיד "מְצַשְׁטֶל"... [א.ה. והיינו, מדמה].

על כל פנים, הסיפור שאספר לכם הוא סיפור נורא... בחור שאל אותו שאלה... מעשה שהיה. שם, ב"כיכר ברטנורא", כאשר עוד עמדו בשעה ארבע - ארבע וחצי ודיברו עדיין בלימוד, כהמשך להשיעור שלו. הבחור שאל אותו שאלה, ור' שמואל שאג... - - ואמר, 'מוכרחים לראות את הרשב"א... איר ווייסט די מעשה? [- אתם יודעים את המעשה הזה?]. - - 'מוכרחים לראות את הרשב"א... ועמדו שם מספר בחורים... יש קצת שהם "לא מבינים"... ויש בחורים שהם כן מבינים... יש בחור שמבין, שאם ר' שמואל אומר שצריך לראות את הרשב"א, אז צריך לעשות משהו.. והבחור התחיל לרוץ... - ועלה את המדרגות. הוא עלה את המדרגות המפורסמות, שעולים בהם מ"כיכר ברטנורא" אל הישיבה, והוא רץ... רץ... רץ... - בשביל להביא את הרשב"א. בינתיים, שכן אחד מהבניין הסמוך אשר שמע שר' שמואל אומר, שצריכים לראות את הרשב"א, הוציא מהארון את ה"רשב"א", ירד ורץ... והביא לר' שמואל את הרשב"א... אמר לו ר' שמואל, 'יישר כוח אייך...' תודה רבה לכם. יישר כוח... אבל, בחור אחד רץ עכשיו לישיבה להביא "רשב"א", הנה עוד מעט הוא יחזור, ואם הוא יראה שכבר יש לנו רשב"א, יהיה לו "מפח נפש"... '... יהיה לו "מפח נפש"! לכן, קח את הרשב"א, לך הביתה, ואנחנו נחכה...' זה הסיפור, אולי הוא יבוא לכם פעם לשימוש... - אולי יבוא לשימוש. -

'לעולם' כך כתוב בסידור. 'יהא אדם...!!' מ'דארף זיין א מענטש!!! צריך להיות בן אדם...

(מתוך חוברת 'נזיר שמואל')

בחתונה של אחד מבני נ"י, זקני מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה אמור להגיע לסדר קידושין, אך לבסוף שעות ספורות לפני החופה הודיעו כי אינו חש בטוב ולא יוכל להגיע, בצר לי עליתי לאאמו"ר

הגאון הגדול רבי שלמה קנייבסקי שליט"א בהנהגות מרבותיו וזקניו זיע"א בעניני קידושין

אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתֶּה (כט)

אאמו"ר זצ"ל לא הסכים בשום אופן לסדר קידושין, ובענוותנותו היה רגיל להסביר את סירובו בכך שהרי מבואר בגמ' (קידושין ו') כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהם, וכפי הנראה הסיבה האמיתית היתה, שחשש שדבר זה יפריע לסדרי לימודו כאשר לא יוכל לסרב לרבים שיבקשו ממנו, ולכן העדיף להימנע לחלוטין מכל הענין.

ואמר לי שאעלה לביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

בחתונה של אחד מבני נ"י, זקני מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה אמור להגיע לסדר קידושין, אך לבסוף שעות ספורות לפני החופה הודיעו כי הוא אינו חש בטוב ולא יוכל להגיע, בצר לי עליתי לאאמו"ר ובקשתי ממנו שבשל הנסיבות המיוחדות יאות באופן חריג להגיע לסדר קידושין בחתונה, אך אעפ"כ סירב, ואמר לי שאעלה לביתו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ואבקש ממנו שיגיע לסדר קידושין, וכך היה. עד כדי כך היה איתן בדעתו.

אך היה פעם אחת שבה חרג ממנהגו, היה זה כאשר ח"א זצ"ל מקרוביו התחתן בזיווג שני בגיל מבוגר, ובקש ממנו לסדר קידושין בחתונתו, אאמו"ר הסכים, אך התנה זאת בכך שאותו ח"א יהיה ה"עומד על גביו" ויקח על עצמו את האחריות, והסיבה לכך שהסכים כיון שרצה לזכות לומר את הברכה לכה"פ פעם אחת בחייו.

זכיתי שהסטייפלר זצ"ל סידר קידושין בחתונתי, וכן סידר אצל זקני רבי יעקב שניידמן זצ"ל (שלמד אצלו בישיבה) וכמו"כ סידר קידושין אצל מו"ח שליט"א.

שאלתי את זקני מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

שאלתי את זקני מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל האם נכון מה שנהוג בזמננו שמכבדים את ראש הישיבה לסדר קידושין לתלמידיו, שהרי סידור קידושין זהו כיבוד ששייך לרבנים, והוא ענה לי: "שהיום זה הכבוד שהתלמיד נותן לראש הישיבה שלו, ואין להימנע מלקחת". ואף זכיתי לקבל ממנו כו"כ הוראות בעניני סידור קידושין.

ולפתע הגיע אדם עני ואביון

מנהגנו הוא שגם מי שלא אוכל בסעודת השבע ברכות יכול לברך את הברכות. אך אינו יכול להיות פנים חדשות, כיון שכל העניין בפנים חדשות זה מה שמרבים הסעודה בשבילו, ואם אינו אוכל הרי אין מרבים בשבילו (עי' בב"ש סי' ס"ב סק"), מספרים שהחזו"א השתתף בסעודת שבע ברכות בסלובודקא, והיה חסר פנים חדשות, ולפתע הגיע אדם עני ואביון, רבי אייזיק שר זצ"ל שנכח שם נתמלא שמחה שהנה יש לנו פנים חדשות - "צלם אלוקים", אך החזו"א אמר שבשביל פנים חדשות צריך לברר במטבח אם מרבים הסעודה בשבילו.

יש נידון בפוסקים לגבי חתן וכלה שמשתתפים בתוך ימי השבע ברכות בסעודה שאינה נערכת לכבודם, כאשר הדוגמא המצויה לכך היא בברית מילה, האם אפשר לברך את השבע ברכות כיון שעיקר הסעודה לכבוד הברית, ובאחת הבריתות אצלנו השאלה הזו נגעה למעשה, ואאמו"ר זצ"ל הורה שאם יוסיפו מאכל חשוב לכבוד החתן והכלה יהיה אפשר לומר את הברכות דאז נחשב שהסעודה גם לכבודם.

(גליון 'נפשי חמדה' חיי שרה תשפ"ז)

אדם נורמאלי היה מבין מיד שיעקב אבינו הוא קמע מיוחד במינו, ומתאמץ לשמור עליו בכל כוחו ודואג שלא תהיה לו שום סיבה ללכת. מדוע אינו דואג להנעים לו את השהות אצלו?

הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א על אדם שחי בלי אמונה

וַיֵּרֶץ לִקְרָאתוֹ וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּשָּׁק לוֹ (כט)

יש אנשים שבבית הכנסת ובבית המדרש הם מאמינים גדולים, אך כשהם מגיעים הביתה הם שוכחים את כל השיעורים וכל האמונה. בבית הם כועסים על השכנים, מתווכחים על עוולות שנעשו להם, וברגע אחד שוכחים את כל דרגות האמונה שלהם. אדם צריך לזכור שהבית שלו הוא בגדר "בית אל", ותפקידו הוא להביא את הקב"ה ואת השכינה הקדושה לתוך הבית. באחת השיחות שמסר המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בישיבת פוניבז' הוא האריך לדבר על ההבדל בין אדם שחי אמונה - לאדם שחי בלי אמונה. חיי אמונה מחייבים את האדם להגיע לידי תיקון המידות ועבודה עצמית. הוא יודע שהעולם אינו הפקר, מבין שיש תכלית לכל מה שנעשה, וממילא שולט על יצריו ועל תאוותיו. הוא חי על פי השכל, ובמקום להיות עבד של תאוותיו, הוא מחפש לעשות את רצון ה' בכל אשר הוא פונה.

בגיל שישים ושלוש עוזב יעקב אבינו את בית הוריו, ולאחר מכן יושב בבית עבר במשך ארבע-עשרה שנה. הוא מגיע לבית לבן בגיל שבעים ושבע. אמו רבקה הייתה עקרה לפני הולדתו במשך עשרים שנה, כך שהיא עצמה כעת בת מאה, ולבן - שהיה אחיה הגדול - הוא בן למעלה ממאה שנה. זקן מופלג. מלבד זקנותו היה לבן גם נכבד מאוד. אביו היה, הלא, המלך של ארם. מתאים היה שכשיגיע יעקב הוא יקבלו תחילה בהתעניינות במצב המשפחתי, שישאל מה קורה עם אברהם, מה שלום גיסו יצחק, מה שלום עשו, האחיין. הם היו אנשים מפורסמים, שכל העולם כולו ידע עליהם. ומה עושה לבן במפגש המרגש הזה? דבר ראשון הוא בודק מה יש לו בכיסים... כשהוא לא מוצא בכיסים הוא מנשק אותו ובודק את הפה, אם לא מוחבא שם יהלום... מה הדחיפות הגדולה? מה יקרה אם החיבוק הזה יחכה עוד חמש דקות? מה פשר ההתנפלות הזו? אתה אדם מכובד!

ההסבר פשוט: לבן כל כך אוהב כסף וחומד ממון, עד שאינו מסוגל להתאפק... הוא זכר שאליעזר עבד אברהם הגיע

עם עשרה גמלים והרבה כסף, ומסיק כי לנכד יעקב יש כמויות של כסף, ואינו מסוגל לעצור את עצמו. כך נראה אדם שאין לו שליטה על תאוותיו. אדם שמעולם לא הורגל להתאפק. וזה עדיין לא נגמר. לבן היה עני ובלי בנים. ברגע שהגיע יעקב אבינו לארם, נהייתה שם ברכה גדולה. ארם התברכה במים בשפע, ומלבד זאת ללבן עצמו החלו להיוולד בנים - בהיותו מעל גיל מאה, והוא התעשר עושר אגדי. אדם נורמאלי היה מבין מיד שיעקב אבינו הוא קמע מיוחד במינו, ומתאמץ לשמור עליו בכל כוחו ודואג שלא תהיה לו שום סיבה ללכת. מדוע אינו דואג להנעים לו את השהות אצלו? מפני מה הוא מרמה אותו שוב ושוב? הרי ברור שאדם שמרמים אותו, לבסוף יברח. אלא שכך נראה אדם שאינו מאמין. הוא רואה רק את הרגע הזה. כעת הוא יכול להרוויח כמה שקלים, אז הוא מרמה. הוא לא מסוגל להתאפק, אף על פי שהמעשים שלו יגרמו לו הפסד גדול בסופו של דבר. האטימות השכלית הזו נובעת ממידות מקולקלות שלא עובדים עליהן. אדם נגרר אחר תאוותיו בלי להקדיש מחשבה ולשתף את השכל. בחוץ יש אור ושמש, אבל מי שיושב בתוך בית עם תריסים מוגפים - נמצא בחושך. בדיוק כך מי שנמצא במצב 'אטום' - לכל אדם יש צינור שמחבר אותו לקב"ה, צינור שיכול להזרים לו שפע של ברכה והצלחה, אבל מי שאוטם את הצינור שלו במידות לא טובות, אינו יכול לקבל את הברכה כלל.

('שש באמרתך' בהוצאת 'יפה נוף')

ומי נמצא יחד עם יעקב אבינו ביום חתונתו וביום שמחת ליבו, מי כל השושבינים מסביב, חבורה של גזלנים רצחנים ורמאים שהוא לא היה מתקרב אליהם, וכי יש לנו אפשרות לתאר את החושך...

הגאון רבי חיים מרדכי אוזבנד שליט"א ראש ישיבת 'עטרת שלמה' על נסיונות

בפרשיות של יעקב אבינו, כמעט אין לנו בהם השגה, פרשת ויצא היא פרשה שלימה בתורה ואנחנו לא יודעים מה כתיב בה, פרשה שלימה איך יעקב אבינו התמודד עם הרמאות של לבן הארמי ומה עשה כנגד "ותחלף את משכורתי", עם המקלות בשקתות המים וכו', וכמעט שלא נזכר בפרשה את עבודת ה' של יעקב אבינו, רק ברמיזה.

אנחנו יודעים ומאמינים, שבמקלות יש הרבה סודות והרבה גופי תורה בלי שום ספק, כך כתוב מפורש, וכך גם אנחנו מזכירים בתפילת גשם ובעוד מקומות, "למען פיצל מקלות בשיקתות המים", ודאי שהיו שם דברים גדולים, אבל כשאנחנו לומדים את הפרשה כמדומני שמתחילתה ועד סופה זה רק החלק של הקשיים של יעקב אבינו.

המעשה אבות סימן לבנים של פרשת ויצא זה הגלות, "ויצא יעקב מבאר שבע".. חז"ל אומרים (ב"ר סח), שהפרק תהילים של "אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי" היה של יעקב אבינו, אחרי שאליפז לקח לו הכל והוא נשאר בעירום ובחוסר כל, הוא היה נתון בין צרת עשיו לצרת לבן, הוא ידע לאן הוא הולך, הוא ידע שלבן הארמי זה צרה שאין למעלה הימנה בגוף ובנפש, ועל זה הוא אמר, מאין יבוא עזרי, וכתוב בחז"ל שהמשמעות היא שהיתה לו הוה אמינא ומסקנא, והמסקנא היתה שאמר, "לית אנא מובד סברי מין בריי", אני לא הולך לאבד את האמונה ואת הביטחון בבורא עולם, אלא, "עזרי מעם ה'", אבל המצב שלו היה בשפל שרק יכול להיות.

נתאר לעצמינו, יעקב אבינו, בחיר שבאבות, אנחנו לא יכולים לתאר לעצמינו מה זה בחיר שבאבות, אין לנו השגה אפילו בהרבה הרבה פחות מזה, אבל נתאר לעצמינו גדולי עולם שאנחנו חושבים שיש לנו קצת השגה בתלמודם ובקדושתם ובצדקתם, ונמצאים ביחד עם יצחק אבינו ורבקה, במקום שיש שם השראת השכינה, שהענן נמצא מעל האוהל, ואחרי זה נמצאים בבית מדרשם של שם ועבר, שזה י"ד שנים של עסק התורה, מבחינת יעקב אבינו זה העידון הגדול בכל העידונים שיכולים להימצא, זו הסביבה הטבעית של יעקב אבינו, במקום הקדושה, במקום התורה, במקום היראה, במקום שמדקדקים על קלה כבחמורה.

ועכשיו, יש איזה רשע שרוצה להרוג אותו, ומהאי טעמא הוא צריך להימצא בסביבה שהיא ההיפך הגמור ממש, כתוב ברש"י בתחילת פרשת תולדות "רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם", "מקומה אנשי רשע", לא רק לבן היה רשע שם, אלא כל המקום היה כמו לבן.

חבורה של גזלנים רצחנים ורמאים

חשבתי, קראנו היום את הפסוק, "ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה", החתונה של יעקב ורחל, מדברים על איש ואשה שכינה שורה ביניהם, מדברים על השיא שרק יכול להיות מבריאת העולם, חתונה של כזה זיווג, כזו קדושה, יום החופה הוא כמו יום כיפור, עולמות העליונים ממש, ומי נמצא יחד עם יעקב אבינו ביום חתונתו וביום שמחת ליבו, מי כל השושבינים מסביב, חבורה של גזלנים רצחנים ורמאים שהוא לא היה מתקרב אליהם, וכי יש לנו אפשרות לתאר את הצרה והקושי, את החושך והגלות, שבה יעקב היה נמצא.

וכך כל הפרשה, "עבדתיך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך", ואחרי זה "שש שנים בצאנך", במשך עשרים שנה יעקב אבינו נמצא במקום הכי גרוע שרק יכול להיות, והיה לו שיג ושיח כסדר עם לבן הארמי, הרי מאה פעמים לכל הפחות הוא נפגש איתו רק בשביל ה"ותחלף את משכורתי", ובנוסף יש גם את בני לבן ואת אנשי המקום.

והמעט מן המעט שחז"ל גילו לנו, שיעקב אבינו עבד שם את בוראו באותה מדריגה ממש כמו שעבד אותו בארץ כנען אצל יצחק אבינו, הרמב"ם מעיד לנו במורה נבוכים שלא היה רגע בחיי האבות הקדושים שהם לא היו דבוקים בו יתברך במדריגות הכי גדולות.

לקחו את יעקב אבינו ושמו אותו במקום הכי גרוע, ושם הוא

בונה את בית ישראל.. אם רק היה מישהו שיכול לתאר את הניגוד, את האיגרא רמא ואת הבירא עמיקתא שיעקב אבינו היה נמצא, וחושך על פני תהום כפשוטו.

מה אנחנו צריכים ללמוד, על יעקב אבינו אין לנו רשות לחשוב ולדבר, אין לנו בו מקצת השגה, אבל התורה נכתבה לנו וכמדומני שהיא רוצה שנלמד גם את זה. פרשה שלימה בתורה, מרמים אותו כסדר, ואעפ"כ הוא שומר את הנאמנות שלו, הוא לא זז מצידקו, "ולית אנא מובד", לא את הביטחון ואת האמונה ולא את הישרות.

היה מותר על פי דין לרמות אותו בחזרה

"ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות ועבדים", כתוב ברמב"ם בסוף הל' שכירות, למה יעקב אבינו זכה לעשירות, בגלל שמי שנזהר בדיני ממון והוא נאמן הקב"ה נותן לו שכרו בעולם הזה, הפרשה מלמדת אותנו גם את זה, יעקב אבינו שמר שם כל דבר בשלימות, אפילו שנמצאים עם הרמאי של כל הדורות ומסתמא בלי שום ספק היה מותר על פי דין לרמות אותו בחזרה.

התורה הקדושה רוצה ללמד אותנו, זה לא משנה איפה אתה נמצא, כלל ישראל יכול להיות בבית המקדש, יכול להיות איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו ויש נביאים ומלכים, ויכול להיות בשפל המדריגה התחתונה, אנחנו קיבלנו מהאבות הקדושים את הכח והתעצומות לעבוד את העבודה גם שם, "קראתי שמך ה' מבור תחתיות" (איכה ג).

וזה נוגע לנו, נכון שאנחנו ב"ה לא נמצאים במצב הזה, לא שלחו אותנו לסיביר ואנחנו לא נמצאים במחנות שכופים אותנו לחלל שבת, אבל לכל אחד יש את הנסיונות דידיה, אף אחד לא נקי מזה, אז נחזור על הדברים וזה יתן לנו חיזוק גדול, לענייניו ולפי מדרגתינו וערכינו.

במשך כל הדורות היו תקופות קשות לעם ישראל, המעט שאנחנו יודעים, כתוב בספרים שהתקופה של בעלי התוספות הייתה זמן שמד, בעלי התוספות, מהם יתד ומהם פינה, כמעט כל התורה כולה עומדת עליהם, ואומרים על תוס' מסויים שנתחבר בזמן השמד ממש, בזמן שלא היה להם ספרים, כשגזרו על שריפת התלמוד.

הטשעבינער רב נשלח לסיביר בזמן מלחמת עולם השניה, ויש תשובות שמודפסות בדובב מישרים שהוא כתב שם בלי גמ' ובלי חומש ובלי רגע. מי שנשלח לשם לא נשלח בשביל לנוח, כל מי שהיה שם היה טרוד בגופו ובנפשו, עם צרות, סבבוני גם סבבוני, ושם יש את השמעתתא בעי

צילותא. אני יודע קצת עובדות ששמעתי מאבי מורי זכרונו לברכה, הוא היה בסיביר, היו קבוצה של עשרה בחורים בני תורה צעירים שנשלחו לסיביר ונשלחו לסיביר זה אומר שעומדים עליהם כמו בגזירת עבודת פרך של מצרים, ויש יומנים שכתב אחד מהם שאחר כך, שאחרי יום של עבודה קשה מתאספים ביחד, ואמרתי חבורה בענייני זרעים, ואחרי זה אמרתי חבורה בענייני טהרות, ואחרי זה אמרתי שיחת מוסר, ואחרי זה אמרתי שיחת הכנה לימים הנוראים וכו' וכו', וזה רק מה שנשאר לנו מאחד מהם.

דאס איז כלל ישראל, ניתנו לנו כוחות בכל מצב, אפילו בעומקא דתהום רבה, אפילו כשיהיה המצב הכי לא מצב, הכי קשה, "גדולי חכמי ישראל, והם מכלל מעתיקי השמועה איש מפי איש", דור דור ונסיונותיו.

הנסיונות שלנו הם לא כאלו, אבל לכל אחד מאיתנו יש את הנסיונות שלו, יש לנו את הנסיון של ביטול תורה כשהסביבה לא עוזרת ללמוד, לדוגמא, כשיש זמני רפיון, אם זה בין הסדרים או ערבי שבתות, או בין הזמנים וכיוצא בזה, ויש נסיון שמדברים שיחה בטילה לידי, כל השטויות שבעולם שמעניינים, וזה יכול להפריע לאדם ללמוד תורה, ואני עומד על כך ולא מקשיב.

צריך לדעת, כל נסיון שניתן לנו, ניתן בשביל זה, הקב"ה ברא את כל הבריאה כולה רק בשביל עמלי התורה שיוכלו ללמוד, ואחד מהצרכים זה שיהיו נסיונות ויעמדו בהם, כי כך גדלים, וכך בונים את כלל ישראל, לוקחים את יעקב ואת רחל ולאה ושמים אותם במקום הכי קשה, ועומדים בזה, וכך מעמידים י"ב שבטים.

(מתוך שיחות 'דרך חיים')

מידי פעם ניסיתי להסב את תשומת ליבם של הצעירים שלא יחסו חשיבות לזכות שנפלה בחלקם, ושיתפתי אותם מהרהורי ליבי

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על לדבוק בחכמי הדור

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע (כה)
...שבזמן שהצדיק בעיר הוא זיווה הוא הדרה (רש"י)

אחד מגדולי גאוני התורה המובהקים שהתברך בהם דורנו, היה הגאון האדיר רבי ישראל זאב גוסטמאן זצ"ל, ראש ישיבת 'נצח ישראל' ריימלעס. היתה לי זכות לשמוע מידי שבוע את שיעוריו, במשך כמה שנים.

מלבד גדלותו הנודעת בכל חלקי התורה בעיון עמוק, ומלבד שקידתו העצומה לילות כימים, זכה לרכוש את קנין 'שימוש חכמים' בצורה מהודרת, דבק בחכמי הדור, ויצק ממי הדעת על ידם. עוד משחר נעוריו זכה לקרבה עזה מגאון הדור רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי שהאציל עליו רבות מהודו ומחכמתו. כמו כן זכה לקבל רבות משאר גאוני ליטא: רבי שמעון שקאפ, בעל ה'מרחשת', רבי ברוך בער ליבוביץ, ה'חזון איש', רבי אהרן קוטלר ועוד רבים.

בכל פעם שזכיתי להימצא במחיצתו השתדלתי לדלות ממנו עובדות והנהגות אמרות ופנינים מגדולי עולם. אלו קלחו מפיו במתיקות מיוחדת ללא הרף בזה אחר זה. על פי רוב היו הם עדויות שנוכח בהן באופן אישי, או ששמע מכלי ראשון מפי גדולי הדור באוזניו. מהן הפיק לעצמו לקחי מוסר, ולימד לאורן מה היא שקידת התורה, ידיעתה ואהבתה, יראת שמים ודקדוקי מצוות.

ברגע של גילוי לב חשף פעם הרב גוסטמאן באוזני התלמידים את הנהגתו בשנות עלומיו:

"בודאי הינכם מתפלאים מנין לי כל המעשיות הללו שאני מרבה לספר על גדולי הדור הקודם? אולם אגלה לכם את האמת, הן אמת שתמיד אהבתי ללמוד, אך לא פחות מכך אהבתי תלמידי חכמים! חיפשתי בכל עת מצוא אפשרות לשהות במחיצתם."

"כשפגשתי תלמיד חכם הייתי עוקב אחריו בשבע עינים, מבלי לשים לב לאיזה חוג או לאיזו עדה הוא משתייך, אלא פשוט ישבתי מאחוריו ביראת הכבוד ובדקתיו מכף רגל ועד ראש. הבטתי בהשתאות אחר כל הנהגה שלו, כל פעולה וכל דיבור... מכך שאבתי את כל הידיעות הללו..."

את תפילת השחרית השגרתית בהיכלה של ישיבת מיר ברכפלד במודיעין-עילית, פיארה בנוכחותה דמותו ההדורה והאצילית של ראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, מידי יום ביומו בעשור האחרון לחייו. תמיד חשתי שעצם ההימצאות בסמיכות אל איש רם מעלה כמותו, היא הזדמנות שלא תסולא בפז, והשתדלתי לבוא רבות להתפלל עימו במחיצתו.

כמדומני שצורת תפילתו הזכה היוותה דוגמא חיה כיצד הקדוש ברוך-הוא חפץ ומצפה מיהודי שיתפלל לפניו. אמירת ה'פסוקי דזמרא' נאמרו מפיו בניגון נעים במיוחד, בהשתפכות הנפש ובהתרגשות מיוחדת. בעת שקיבל על עצמו עול מלכות שמים ברטט ובזיע, הסובבים יכלו לחוש את אהבת ה' הגואה בקרבו וממלאה את חללי הלב. בכלל קשה היה להישאר אדיש לשמע קולו הערב והנשנק בבכי כשחינן על הגאולה השלימה, על התגלות השכינה ועל צרתם של ישראל.

גם לאחר התפילה היה זה לימוד מאלף בפני עצמו, להיווכח בפניו המפיקות קרני אור מיוחדות במינן. חיוכו הנצחי המלבב, נועמו ויחסו האישי אל כל יחיד ויחיד ללא שום הבדלי גיל ומעמד, בהתעניינות כנה ואמיתית, לימדה מושגים ב'בין אדם לחבירו' ו'בסבר פנים יפות'.

מידי פעם ניסיתי להסב את תשומת ליבם של הצעירים שהתהלכו בינותיו ולא ייחסו חשיבות לזכות הזאת שנפלה בחלקם, ושיתפתי אותם מהרהורי ליבי אודות החובה המתבקשת מאיתנו לפקוח את העינים להתבונן בדמות העילאית הזאת המקדשת שם שמים בכל הליכותיה.

בהזדמנות מסויימת אמרתי לאחדים מהם:

תמיד הינכם שומעים על אנשים מבוגרים שבינינו, זקני הדור, שזכו עוד לחזות בדמותו של ה'חפץ-חיים', לשהות במחיצתו של ה'חזון-איש', ללמוד אצל רבי ברוך בער ליבוביץ. מן הסתם מתעוררת גם בכם מידי פעם התחושה: "הלוואי ואף אני הייתי זוכה לזכיה עצומה זו..."

אולם כשאני רואה את רבי אריה, יורד לאחר התפילה ממקומו בהיכל הישיבה ופניו קורנות אושר עילאי, נזכר אני בדמותם של צדיקי הדור הקודמים הגאון הרב מפוניבז', רבי יחזקאל

לוינשטיין, הרב שך, רבי דוד פוברסקי ועוד. כך בדיוק היתה נראית דמותם האצילית והקדושה, כשירדו מהמזרח לאחר התפילה, ועינינו לא זזה עד יציאתם מבית המדרש.

אדרבה במקום להתרפק לאחר מעשה על עובדות והנהגות מהעבר, על הגדולים שהיו ואינם, הרי ישנה אפשרות לכל אחד מאיתנו להידבק בו בנקל, ללמוד ממנו אורחות חיים ולהתחקות אחר הליכותיו. אך כשהאדם הגדול עדיין בחיים ישנה נטיה לרבים להתנזר מקרבתו, שמא מפחד שמא מסכלות, אך לאחר מות קדושים לפתע רגשות החרטה גואים ומבעבעים בתוכם: "אילו ידענו עד כמה הוא גדול...", "מדוע לא נצלנו אותו כראוי", וכדומה.

כל אדם כשיתבונן סביבו ודאי יוכל להצביע על תלמיד-חכם בעל שיעור קומה או דמות חשובה שכל מעיינותיה היא תורה ועבודת ה', ובקצת נכונות ורצון להיות 'מקבלים', מסוגלים לספוג ממנו רבות, רק צריך להשכיל ולנצל זאת במועדו. ההוראות וההנהגות הללו מסוגלות לשמש את האדם בכל ימי חייו, בבחינת "כזה ראה וקדש", והריוח העצום הן הרוחני והן הגשמי הוא רב לאין ערוך.

פעם הייתי אדם פיקח

מרן הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל זכה ללמוד בישיבתו של מרן ה'חפץ-חיים' זצ"ל בראדין פחות משלוש שנים, החל מאייר תרס"ח ועד למועד נישואיו בראש חודש כסלו תרע"א. לדידו אותה תקופה היתה המוצלחת ביותר בחייו מבחינה רוחנית, שכן באותה תקופה זכה לסיים את כל הש"ס בחברותא עם מרן הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בכולל 'קדשים' שעל יד הישיבה. אך בעיקר הזכיר בערגה את העובדה שזכה אז לינוק ממקור טהור מרן ה'חפץ-חיים' זצ"ל, להתבשם מתורתו חכמתו ואורחותיו הנאצלים.

למרות השהות הדי קצרה שלו במחיצת ה'חפץ-חיים', חש עצמו כל ימיו כתלמידו המובהק, ודיבר בכיסופין על דמותו הגדולה, שעמדה לנגד עיניו תמיד. מהזכרונות והחוויות השמורות איתו מהליכותיו של ה'חפץ חיים' הסיק כיצד לנהוג הלכה למעשה בכל צעד ושעל ובהרבה דיונים שהתעוררו אצלו עשרות שנים מאוחר יותר.

שמעתי מיהודי תלמיד-חכם שהיה נוכח פעם בעת שהזכיר הרב מפוניבז' זצ"ל אמרה כל שהיא בשם ה'חפץ חיים'. העיר לו אחד השומעים שאמרה זו כבר הקדים מאן דהוא לכותבה הרבה לפני ה'חפץ חיים', והיא נדפסה בספר פלוני בשם אומרה. השיב לו הרב מפוניבז' כמצטדק: "יתכן והצדק

עימך, אך מה אעשה שקיימת בי תאווה מיוחדת להזכיר את שמו של ה'חפץ חיים'!..."

מהיכן שאב הרב דביקות עצומה כזו בדמותו של ה'חפץ חיים', נוכל להבין מתוך דברים שהשמיע הרב מפוניבז' עצמו בהזדמנות אחרת באוזני כמה תלמידים. שמעתי זאת מתלמידו הגאון רבי אברהם יצחק ברזל זצ"ל, מראשי ישיבת מיר-ברכפלד. הוא סיפר כי פעם התבטא הרב מפוניבז' בפני התלמידים בלשון זו: "פעם הייתי אדם פיקח!..." התפלאו התלמידים לפשר כוונתו, מה הפשט 'פעם' הייתי אדם פיקח, וכי היום הוא איננו פיקח? הרב שהבחין בתמיהתם הסביר את כוונתו: "בצעירותי כשהייתי בראדין בצילו של ה'חפץ-חיים', היה לי שכל לשתוק! במחיצתו לא דיברתי מאומה! למרות שמטבעי הנני דברן... זאת מהטעם הפשוט, שהרי כל משפט שהייתי אני מדבר היה נאלץ ה'חפץ-חיים' לשתוק כנגדי, שכן חכם אינו נכנס לתוך דברי חבירו, והבנתי אז שכל רגע שה'חפץ חיים' מדבר זה נכס עבורי לכל ימי חיי, ואילו בכל רגע שהוא שותק זה הפסד עצום!... לכן פשוט העדפתי לשתוק, כדי לזכות לשמוע ולקבל ממנו כמה שיותר!..."

ואכן הרב מפוניבז' השכיל לדעת כמה ערך וחשיבות יש לכל רגע של הימצאות במחיצתו של צדיק. כמה חכמה ותבונה על תכלית החיים ניתן להחכים ולהבין מכל הגה ומכל דיבור שלו, והיה ירא וחרד מלאבדם ולהפסידם, לכן גזר על עצמו שתיקה. הוא הפך את עצמו למהות של 'מקבל'. הכין את עצמו לספוג ולקלוט כמה שיותר בכל רגע נתון. ואכן זכה בעקבות כך כל ימיו לחיות לאורם של אותם רגעים נפלאים במחיצת ה'חפץ-חיים', ולעצב את השקפת עולמו כפי שינק בבית מדרשו, ובבחינת 'טופח על מנת להטפיח', זכו תלמידיו במשך עשרות שנים אף הם לנשום מאותו רוח טהרה שנשבה בראדין.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

כעת, נשואות היו עיני כל המשקיעים והמומחים אל המבחן המסחרי הראשון, אלא שכאשר נפתחו המעטפות והדו"ח התפרסם, המספרים הדהימו את 'וול-סטריט'

משוק ההון לאמונה התמימה

מאת: אלחנן נתן ליכטיג

אִם כֹּה יֹאמַר נְקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֵךְ וְיָלְדוּ כָל הַצֹּאן נְקֻדִּים (לא)

העולם הפיננסי המודרני חי בתוך אשליה מושלמת: היכולת לחזות, לתמחר ולשלוט בכל תרחיש.

צבאות של אנליסטים וחוקרים בעלי תארים מתקדמים יושבים יומם וליל מול מסכים מרצדים, טוחנים אלגוריתמים, מנתחים מאזנים ומנסים לגבש את "הנוסחה הבטוחה". התפיסה המקובלת גורסת שאם רק תחקור נכון, תבחר בחברה פורצת דרך ותניח את כל הנתונים במקומם - ההצלחה הכלכלית מובטחת מאליה.

אלא שמפעם לפעם מתרחש מאורע שמנפץ לרסיסים את כל חכמת המלומדים, ומציג באור בהיר את דברי שלמה המלך: "אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד ד'".

דוגמה מוחשית ומאלפת שכזו התרחשה לא מכבר בעולם הביוטכנולוגיה, סביב חברת התרופות RVMD.

במשך למעלה מארבעים שנה ניצבה הרפואה חסרת אונים מול אחת המחלות הקשות והממאירות ביותר - המחלה הידועה בלבלב ר"ל. בקרב כמעט תשעים אחוזים מהחולים זוהה גן פגום (המוכר בשם RAS), שפעל כמו מתג מקולקל שנשאר דלוק ללא הרף ומאיץ את המחלה. עשרות שנים הוגדר החלבון הזה בפי גדולי החוקרים כמבצר ש"אינו ניתן לפיצוח" - שום תרופה לא הצליחה להיאחז בו או לבלום אותו, והחולים נותרו תלויים בטיפולים קשים עם שיעורי הישרדות מזעריים.

ההתרגשות בעולם הרפואי הרקיעה שחקים

והנה, לאחר שנים רבות של ניסויי מעבדה מורכבים והשקעות עתק של מיליארדי דולרים, הצליחו חוקרי החברה לפתח מנגנון מולקולרי חסר תקדים. הם יצרו תרופה בצורת כדורים פשוטים לבליעה, שמסוגלת לנטרל את אותו חלבון סורר במגוון רחב של מוטציות. ההתרגשות בעולם הרפואי הרקיעה שחקים, ומנהל התרופות האמריקני (ה-FDA) העניק במהירות שיא את האישור המיוחל לשיווק התרופה. עבור התרופה הספציפית הזו התמחור הרשמי בארצות הברית נקבע לפי הסטנדרט המקובל בתרופות מתקדמות: **25,000 דולר לחודש טיפול, ועלות טיפול שנתית כ 300,000 דולר למטופל לשנה.**

תג מחיר זה נגזר מכך שמדובר בתרופה יחודית לקו טיפול מתקדם במחלה יתומה וקטלנית, מה שאיפשר לחברה לדרוש מחיר פרימיום מלא מחברות הביטוח בארה"ב.

כעת, נשואות היו עיני כל המשקיעים והמומחים אל המבחן המסחרי הראשון: פרסום הדו"ח הכספי, שיקבע האם החברה מתחילה סוף סוף להרויח, או שמא לא בדיוק... השאלה הגדולה היתה מה יקרה בשטח - האם בתוך חמישה שבועות קצרים בלבד מרגע ההשקה עד הדוחו"ת, תירשם היענות ממשית, או שמא מדובר בהבטחה מדעית שיקח עוד חודשים או שנים ארוכות עד שתתורגם למכירות?

האנליסטים הציגו תחזיות מדודות וזהירות, כיאה לשבועות ספורים של הפצה, כאשר התחזית הטובה ביותר דיברה על הכנסות של כ 40 מיליון דולר. אלא שכאשר נפתחו המעטפות והדו"ח התפרסם, המספרים הדהימו את 'וול-סטריט' לחלוטין: בתוך חמישה שבועות בלבד הגיעו מכירות התרופה לקרוב למאתיים מיליון דולר! קרוב לשלושת אלפים רופאים אונקולוגים כבר החלו לרשום את התרופה למטופליהם. מדובר היה בהצלחה מסחרית ורפואית פנומנלית, נתון פתיחה היסטורי ששום מומחה לא העז לחזות אפילו באופטימיים שבתרחישיו.

ומה קורה באותו רגע? לפי כל כללי ההיגיון האנושי, חוקי הכלכלה וטבלאות המסחר - מניית החברה הייתה אמורה לזנק באותו יום אל על, לשבור שיאים ולתגמל בעין יפה את כל מי ששם בה את כספו והמתין ומה קרה בפועל? באותו יום ממש, ברגע שבו המספרים המדהימים הוכרזו ברמה - המניה פנתה לכיוון ההפוך לחלוטין: היא צללה מטה...

פרשת ויצא פ"ז ✍ גליון 'על הצדיקים' ✍ 073-345-30-95 ✍ A950850750@gmail.com

סוחרים ותיקים שפשפו את עיניהם בתדהמה

סוחרים ותיקים שפשפו את עיניהם בתדהמה. אנליסטים מיהרו לגבש בדיעבד שלל תירוצים מפותלים - אולי השוק כבר צפה זאת מראש, אולי משקיעים החליטו "לממש רווחים", אולי עלו חששות לגבי המשך המכירות. אבל לכל מי שעיני שכל לו בראשו, האמת הפשוטה והטהורה צעקה מתוך הגרף הנופל: **שום תוצאה אינה בידיים שלנו.**

ההשתדלות היתה מושלמת מכל כיוון אפשרי: פיצוח מדעי שנמשך ארבעים שנה, פריצת דרך שמצילה חיי אדם, אישור רגולטורי נדיר, ומכירות של מאות מיליונים בתוך ימים ספורים. כל הכלים הטבעיים ניבאו הצלחה כלכלית גורפת. ואף על פי כן, התוצאה הסופית הראתה בדיוק את ההיפך. (לא לדאוג... כמה ימים אח"כ המשקיעים התעשתו והיא החלה לעלות, אבל זו רק דוגמא).

המראה הזה, של חוקי טבע וחישובי אנוש שמתהפכים באחת, אינו חדש. הוא מלווה את עם ישראל מראשית ימיו, כפי שאנו קוראים בפרשת השבוע, פרשת ויצא.

שם, בחרן, פגש יעקב אבינו את רב-התחבולנים הגדול של זמנו - לבן הארמי. לבן הפעיל כל תכסיס ומניפולציה אפשרית כדי לדחוק את רגליו של יעקב אבינו, לנשול אותו משכרו ולשלול ממנו כל רווח. עשרות פעמים החליף לבן את תנאי החוזה: "אִם כֹּה יֹאמַר נְקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ - וְיָלְדוּ כָל הַצֹּאן נְקֻדִּים, וְאִם כֹּה יֹאמַר עֲקֻדִּים יִהְיֶה שְׂכָרֶךָ - וְיָלְדוּ כָל הַצֹּאן עֲקֻדִּים".

לפי כל תחשיב כלכלי, מול מעביד ערמומי שמשנה את הכללים בכל רגע נתון, יעקב היה אמור לצאת בידיים ריקות, מרושש וחסר כל. אולם חוקי הטבע של חרן כרעו ברך בפני גזירת עליון: ככל שלבן ניסה להערים ולשלוט בתוצאות - כך הפך הבורא יתב' את הטבע, ויעקב יצא ברכוש עצום: "וַיִּפְרֹץ הָאִישׁ מְאֹד מְאֹד וַיְהִי לוֹ צֹאן רַבּוֹת וּשְׁפָחוֹת וַעֲבָדִים וּגְמַלִּים וַחֲמֹרִים".

חובת האדם בעולמו היא לעשות השתדלות. אך הטעות השורשית מתחילה ברגע שבו האדם מאמין שההשתדלות היא-היא שמייצרת את התוצאה, או שחכמת האדם היא הקובעת את שכרו.

ולפתע, מול עינינו המשתאות

כל אחד מאיתנו שיוצא יום־יום להתפרנס, בכל תחום ומלאכה שבהם שלח את ידו, מכיר את התחושה הזו היטב מתוך בשרו ומסחר חייו.

כמה פעמים קרה לנו שעמדנו מול מהלך שנראה מושלם מכל זווית אפשרית? בדקנו, חישבנו, התייעצנו, והיינו בטוחים במאה אחוזים: הנה, כאן טמון האוצר, כאן תבוא הפריצה הגדולה. שמנו שם את מירב המרץ, הזמן וההון - ולפתע, מול עינינו המשתאות, כל המגדל קרס ונשארנו עם מפח נפש. ומנגד - כמה פעמים דווקא פעולה קטנה וצדדית, צעד פשוט שבקושי ייחסנו לו חשיבות ולא ציפינו ממנו לגדולות, פרץ פתאום מאליו והפך למקור ברכה שופע, בלי שום יחס למאמץ שהשקענו בו?

ברגעים האלה נעמדים ורואים את הנהגת הבורא בחוש גלוי, ללא שום מחיצות. זה בדיוק כמו אותו חקלאי שיוצא אל שדהו: הוא עובד בזיעת אפיו, חורש עמוק, זורע את הזרעים המובחרים ביותר, מזבל, משקה ומנכש עשבים שוטים. ההשתדלות שלו מלאה ונאמנה. אך האם יש בכוחו של החקלאי להבטיח מה באמת יצמח מתוך האדמה? האם תהיה זו שנת ברכה או בצורת? האם שיבולת אחת תעשה מאה שערים או שתקדם אותה שידפון? ברגע שהזרע הוטמן בקרקע, כל שליטתו נעלמת. רק מה שגוזר בורא עולם בעולמו - הוא ורק הוא מה שייקצר אל תוך האסמים.

משום כך, התובנה הזו אינה אמורה להרפות את ידינו, אלא להפך: להאיר את מסלול חיינו.

כאשר אנו עומדים שלוש פעמים ביום ומתחננים בתפילת שמונה עשרה: "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֱאֱנוֹשׁ בִּינָה, חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ חָכְמָה בִּינָה וָדָעַת. או דֵּעָה, בִּינָה וְהַשְׂכֵּל" - זו אינה בקשה סתם; זו ההכרה העמוקה ביותר שגם כושר הניתוח, גם שורת החישוב וגם התבונה המעשית אינם שייכים לנו כלל, אלא הם מתנת חינם שמוענקת לנו מאיתו יתברך, ושממנו בלבד מגיעה התוצאה.

ההשתדלות אינה אלא "מס" שחייב האדם לפרוע לטבע בגזירת הבורא - כיסוי גשמי בלבד. ברגע שנופל המסך ומתברר שאין חכמה, אין תבונה, אין עצה ואין שום נוסחה כלכלית שתוסיף או תגרע פרוטה אחת ממה שנקצב לאדם מראש השנה - יורד מן הלב כל כובד החרדה, הלחץ והאכזבה. עלינו לעשות את ההשתדלות באחריות, ביושר ובתמימות - לפתוח את החריץ הצר במשעול הטבע. אך יחד עם זאת, עלינו לזכור בכל רגע ורגע: אין שום נוסחה שתקבע מאין תצמח הפרנסה, אין שום עצה שתוכל לשנות את מה שנגזר, ואיש מאיתנו אינו יודע מאיזה צינור תפציע הישועה. האדם עושה את המוטל עליו ביושר, ומניח את הנהגת עולמו בידי מי שבאמת מנהל אותו מאז ולעולמי עד.

חַיִּים חֵן וָחֶסֶד

לְחַיִּים טוֹבִים וּמְתוּקָנִים

באחד הימים לא התאפקתי. ושאלתי: "תגיד, מה אתה משתגע?"

מאת: חיים סויפר

רעש הפטישים והקונגו בבניין לא השאיר מקום לספק: הדירה של שכני היקר נכנסה לשיפוץ יסודי. פסולת בניין בשקים, וערמות של מרצפות גרניט פורצלן בחדר המדרגות. שברו קירות, הזיזו מחיצות, הוסיפו מרפסת, וכל חלל הבית עבר מהפכה של ממש.

אבל יותר מהכל משכה את עיניי דמותו של- השכן עצמו. יום אחרי יום ראיתי אותו עומד שם שעות על גבי שעות, עומד מעל הפועלים, בחן כל פינה, מדד בסרט מדידה, והתעקש על כל תג ותג.

באחד הימים לא התאפקתי. ושאלתי: "תגיד, מה אתה משתגע? הפועלים האלה מנוסים, הם הרי יודעים את המלאכה. וגם אם משהו לא ייצא מדויק - הרי יש קבלן, תמיד תוכל לפנות אליו ולדרוש תיקונים. למה לך לבזבז ימים שלמים כאן? השכן חייך חיוך של אדם שמבין בדיוק מה עומד מול עיניו, והסביר לי דברים שנחרתו עמוק בזיכרוני:

"אתה לא מבין," הוא אמר, "הדברים שנעשים כאן בימים אלו - הולכים להישאר לעשרים השנים הבאות! צבע תמיד אפשר לתקן בקלות, אבל קירות וריצוף לא מחליפים כל יום. אם הרצף לא יקפיד על כיוון הדוגמה ויניח לי מרצפת עם דוגמה הפוכה ממש במרכז הסלון - אף אחד לא יפרק את כל הריצוף בגלל זה, ואנחנו ניאלץ לראות את הפגם הזה מול העיניים בכל יום במשך שנים.

אם הפועל יבנה את קיר המקלחת רק עשרה סנטימטרים קרוב מדי - לא נוכל לזוז שם בנוחות לעולם. ואם הנישה למקרר תהיה צרה בכמה סנטימטרים בלבד - המקרר פשוט לא ייכנס, וזהו, נתקענו. הפועלים והקבלן יסיימו את הפרויקט וימשיכו לדירה הבאה, אבל אנחנו? אנחנו נחיה עם הטעויות האלו כל החיים. לכן אני חייב להיות כאן עכשיו, בעיניים פקוחות!"

כשעליתי במדרגות, המילים שלו הידהדו בי בעוצמה רבה.

השכן שלי עומד על המשמר בשביל דירה שתעמוד עשרים או שלושים שנה. הוא מבין שבמלאכה שנשארת לדורות, עשרה סנטימטרים שחסרים, הופכים לבכייה לשנים רבות.

ומה איתנו?

כשיהודי ניגש לקיים מצווה, לעמוד בתפילה, לפתוח גמרא וללמוד - מה הוא בונה באותו רגע? הוא לא משפץ דירה לשני עשורים; הוא בונה את בית עולמו לנצח נצחים! כל ברכה, כל כוונה בתפילה וכל הבנה בסוגיה נחקקים בעולמות העליונים וקובעים את מראה הבניין הנצחי שלו לעדי עד.

והיצר הרע, מה הוא מנסה לעשות? הוא מרדים את האדם בדיוק ברגע המכריע. הוא נותן לו לדפדף בעלונים בחזרת הש"ץ, לנמנם באמצע הלימוד... הוא גונב לנו עשרה סנטימטרים של כוונה, עוד חצי סנטימטר של ריכוז, עוד דף בעיון... ואז, כשהאדם יגיע אחרי מאה ועשרים לראות את הדירה שבנה לעצמו לנצח, הוא עלול לגלות קירות עקומים, פתחים חסומים וריצוף פגום - ואין שום קבלן שאפשר לחזור אליו ולבקש תיקון. הזמן לבנות היה כאן, בעולם המעשה, בזמן אמת.

לכן, כשאנו עומדים לפני מלך מלכי המלכים, חובה עלינו לפקוח עיניים בשתי ידיים. כשאוחזים בבניין הנצח - שמים את כל הכוח, ומבינים שכל רגע של תשומת לב בעולם הזה שווה היכל מפואר ומאיר לעולמי עולמים.

דרך אגב...

שמתם בוודאי לב
תמיד יהיה מישהו שחייב להגיד לכם משהו באמצע 'קדיש'...
הטלפון החשוב תמיד יגיע בכניסה לכולל...
אתם חייבים תמיד לברוח לפני 'עלינו לשבח' כי עוד דקה ההסעה תברח...
והחברותא של השכן שלך בספסל, תמיד יהיה חסר, כשאין לך עכשיו פנאי לעזור לו...
וכמובן, הילדים הקטנים תמיד ימצאו משהו להפריע באמצע הקידוש...
אז תזכרו את הכלל: שום דבר לא קורה בטעות, יש מישהו שקוראים לו יצר הרע, והקב"ה שלח אותו לעולם עבורך... ומתפקידו להפריע לך בזמן הכי נכון מבחינתו. והוא משתדל לעשות את תפקידו הכי טוב...
אז תיזהרו...

חייבים לברר את העניין עם אבא, מחליט הבן, אולם למרבה פליאתו סירב האב לדבר על המקווה מטוב ועד רע

מאת: הרב דוד משי

וַאֲבִיכֶן הֵתֵל בִּי וְהֶחֱלֵף אֶת מַשְׂכֻּרְתִּי עֲשֶׂרֶת מֹנִים (לא)

המעשה התרחש לפני כמה עשורים. אחד מרבני עיר פלונית באמריקה פרש לגמלאות, ואת מקומו מילא בנו. בין הצעדים הראשונים שנקט הבן עם כניסתו לתפקיד, היה לבדוק את כשרות המקווה העירוני, אותו בנה אביו. למרבה הצער, המומחה שהוזמן לערוך את הבדיקה, גילה כי הצינורות שנבנו בשעתו, שבו אמורים היו מי הגשמים להיכנס למקווה, בנויים בצורה הנוגדת את ההלכה, כך שהמקווה פסולה למהדרין. הבן נחרד למשמע אוזניו. האם לאורך ארבעים השנים האחרונות נכשלו כאן יהודים באיסורים דאורייתא? "אולי כדאי לברר עם זה שבנה את המקווה. יתכן שהצינורות האלה הם רק משיפוצים שנעשו לאחרונה, ואילו המקווה נבנתה בכשרות" ניסה המומחה לטעת תקווה. מאתרים את הפועל הקשיש, שמאשר כי הוא אכן בנה את המקווה, כולל את הצינורות הבעייתיים...

ואז ניאות האב לגולל את הסיפור הכאוב

"חייבים לברר את העניין עם אבא" מחליט הבן, אולם למרבה פליאתו סירב האב לדבר על המקווה מטוב ועד רע. אחרי כמה דקות של שיחה, מנסה שוב הבן להשחיל משפט בנוגע למקווה, ואז ניאות האב לגולל את הסיפור הכאוב.

"כמו פליטי חרב רבים, הגעתי אף אני אל ארצות הברית שפתחה את שעריה בפנינו, אך כאן נתקלנו בניסיונות רוחניים לא פשוטים, משמירת שבת, דרך כשרות המאכלים ועד למקוואות שהיו בשפל המצב. כשהתמניתי לרב העיר, התברר לי שהמקווה הקרוב ממוקם במרחק של שעתיים נסיעה. הדבר הראשון שלקחתי על עצמי, אפוא, היה לבנות מקווה. יהודי המקום ניסו להניאני מהעניין בטענה שחבל על הכסף, אבל אני התעקשתי ולא נרגעתי עד שהמשימה הושלמה. עכשיו רק נותר להמתין לגשם שימלא את ה'אוצר', אולם למרבה הפלא, למרות שבאזור זה יורדים גשמים ברוב חודשי השנה, החלה עצירת גשמים בלתי מוסברת. הרגשתי כמי שקיבל מלמעלה 'סטירת לחי' כואבת. הרי כל כך הרבה השקעתי כדי שיהודים לא יכשלו! כל היהודים שלעגו לי מקודם, לעגו לי כעת שבעתיים, עד שב'חדשות' כבר פרסם מישהו שעצירת הגשמים באה בעטיו של הרב היהודי מעיר פלונית... אחרי 11 חודשים של יובש, נסעתי להביא מרחוק שלג, מילאתי את ה'אוצר' והכשרתי את המקווה.

אבא, אתה צריך לברך 'הגומל'

את המכה השנייה קבלתי למחרת, עת החלו לרדת לפתע גשמים מרובים... הדבר גרם לי לעצב גדול ולהחלטה שיותר אני לא נוגע במקווה ואפילו לא מחליף את האוצר" סיים האב את סיפורו.

"אבא, אתה צריך לברך 'הגומל', כי הכל היה לטובה!" התרגש הבן והציג בפני אביו את תוצאות הבדיקה שהעלו כי המקווה נבנתה בצורה פסולה. "אילו היו יורדים גשמים, היתה המקווה פסולה ורק בזכות עצירת הגשמים הלכת להביא שלג, ואפילו העצב שנגרם לך למחרת כשירדו גשמים היה באשערט, כדי שתחליט שלא להחליף יותר את מי האוצר, כי אילו היית מחליף, שוב היה המקווה נפסל!".

לפעמים צריכים לעבור ארבעים שנה בשביל לקלוט שכל מה שהשם עושה איתנו זה רק מתוך חסדים ורחמים.

(יש"כ למג"ש הגר"י בהגר"צ רכניצר שליט"א)

(גליון התקרבות כי תבוא תשפ"ו)

בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ
זוכים להיות שותפים בזיכוי הרבים

האבנים הבינו שיותר חשוב שיניח צדיק ראשו עליהן מלהיות מזבח!

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א

וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו (כח)

מרן הגאון רבי נסים קרליץ זצ"ל נשאל פעם: רואים כל כך הרבה מוסדות שיש בהם מחלוקת, לכל אחד יש טענות משלו, איך אפשר לבחון ולדעת עם מי הצדק?! הוא ענה: יש לבדוק מי אינו עושה צרות לצד השני. מי שיודע לא להגיב ולענות רק לשתוק ולוותר - הוא הצודק!

כתוב בפסוק: "ויקח את האבן אשר שם מראשתיו". קודם לכן נאמר: "ויקח מאבני המקום". מביא רש"י מחז"ל, שהאבנים היו מריבות זו עם זו - עלי יניח צדיק ראשו, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת.

למד מכך מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל יסוד גדול. בדרך כלל בכל מריבה זה אחד שנפרד לכמה, כאן קרה דבר מוזר: ממריבה נוצר אחד! בהכרח שהייתה זו מריבה לשם שמים, כי כאשר המריבה היא לשם שמים, אם אפשר שגם אני וגם השני נהיה ביחד - אז למה לא!... ואפילו שגם לאחר שהתחברו ונעשו אבן אחת יעקב לא הניח את ראשו על כל האבנים, רק על חלק מהאבן, עם כל זאת, עצם זה שראשו כבר מונח גם על שאר האבנים - זה כבר מספיק. זוהי מריבה לשם שמים.

בספר "נאות אפרים" (על שמות סימן מה) מביא קושיה מהפוסקים. יעקב אבינו אומר: "והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים" (כח). הדבר תמוה שהרי יש דין שדבר שנשתמש בו הדיוט לא ישתמש בו לגבוה, והנה כאן יעקב משתמש באבן תחת ראשו. את אותה אבן הוא הופך למזבח, וממזבח לתשתית של בית המקדש. יש אומרים שאחר כך השתנו, שנהיו אבן אחת, אך עדיין תמוה, כיצד האבנים בתחילה ויתרו על הזכות להיעשות למזבח כדי שישן עליהם הצדיק. כתב ה"חתם סופר", שכשראו האבנים שיש כאן צדיק שצריך להם, זה היה להם הרבה יותר חשוב מאשר להיות במזבח. האבנים הבינו שיותר חשוב שיניח צדיק ראשו עליהן מלהיות מזבח!

(מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

תושבי באר שבע הרגישו באווירת הקדושה

הגאון רבי מאיר צימרוט שליט"א

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה (כח)

פירש רש"י: "לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו? אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם, שבזמן שהצדיק בעיר הוא הודה הוא זיוה הוא הדרה, יצא משם פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה".

וצריך ביאור, שהרי מצאנו כמה וכמה פעמים, גם אצל אברהם אבינו וגם אצל יצחק אבינו, שהתורה כתבה "וילך" ולא "ויצא": "וילך אברם כאשר דבר אליו ה'" (יב), "וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר" (כו). מדוע אצלם לא כתבה התורה שיציאתם עשתה רושם, ורק אצל יעקב כתבה זאת?

אלא, לאברהם אבינו היה מפעל הכנסת אורחים, אש"ל. מי שהיה נכנס לאוהלו היה זוכה בסעודה דשנה, ובסיומה מברך את הבורא. כשאברהם יצא מהמקום - האש"ל נסגר. כולם הרגישו בדבר. מילתא דפשיטא הוא שיציאתו עשתה רושם. פתאום אין בית הכנסת אורחים.

יצחק אבינו היה עמוד העבודה. כל מי שראה אותו קיבל יראת שמים. כשהוא יוצא מהמקום - בוודאי שזה עושה רושם. אין יותר על מי להסתכל כדי לרכוש יראת שמים.

אבל יעקב אבינו היה "איש תם יושב אוהלים". כל היום היה יושב בבית המדרש ליד הסטנדר ולומד. מי הכיר אותו? מי ידע עליו? מה הוא תרם לחברה? איזו השפעה יש לו על העיר? מי יודע מתי הוא כאן ומתי הוא יצא מכאן? איזה רושם עושה יציאה של אדם כזה מהעיר? באה התורה והוסיפה עוד מילה: "ויצא יעקב", להגיד שגם יציאתו של יעקב עשתה רושם! כל עוד יעקב נמצא בעיר, ולומד תורה בבית המדרש, לימודו מקרין אווירה של קדושה על כל העיר! תושבי באר שבע הרגישו שאווירת הקדושה, שהיתה בעיר, פחתה והלכה עם יציאתו של יעקב ממנה.

(מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

איך יתכן לומר שיעקב אבינו היה ירא מהחיות הרעות ?

הגאון רבי חזקיהו קרלינשטיין שליט"א

וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו (כח)

פירש רש"י: "עשאן כמין מרזב סביב לראשו, שהיה ירא מפני חיות רעות". בַּמִּדְרָשׁ (מְשִׁלֵי כ) אָמְרוּ: "שִׁבְעָה שֵׁמוֹת נִקְרָא הָאַרְיֵה, וְאֵלּוּ הֵן: אַרְי, כְּפִיר, לָבְיא, לַיִשׁ, שַׁחַל, שַׁחַץ. אֲרִי - כְּמִשְׁמָעוֹ, שֶׁהַכֹּל מִתְיָרְאִין מִמֶּנּוּ. כְּפִיר - שֶׁכָּל מִי שֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ כּוֹפֵר בְּחַיָּיו. לָבְיא - שֶׁהוּא חוֹטֵף לִבְבוֹת בְּנֵי אָדָם. לַיִשׁ - שֶׁבְּשָׂרָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם כְּלֹא יֵשׁ בְּשָׂנָיו. שַׁחַל - שֶׁהַכֹּל שׁוֹחֵל מִלְּפָנָיו. שַׁחַץ - שֶׁהוּא מַשְׁחִיץ בְּשִׁנָּיו".

והנה, אדם רגיל צריך לפחד מחיות טרף, אבל על אנשי מעלה לא חלים הכללים הטבעיים הרגילים, וכמו שמסופר על דניאל שנכנס לגוב אריות ולא ארע לו מאומה. איך יתכן, אפוא, לומר שיעקב אבינו היה ירא מחיות רעות שיפגעו בו?

ביאר הנצי"ב: לאריות יש יראה מיוחדת מצלם אלוקים, לכן הם אינם פוגעים לרעה בבני אדם בעלי מדרגה. אך לשאר בעלי החיים אין יראה מבני אדם. ומה שאמרו על יעקב שהיה ירא מפני חיות רעות, אין הכוונה לאריות אלא לשאר החיות.

אלא שעדיין אין הדברים מחוורים. הרי מעלתם של בעלי החיים גדולה מן הדומם, ואם האבנים רבו ביניהן, וכל אחת אמרה: "עלי יניח צדיק את ראשו", על אחת כמה וכמה החיות יכבדו את הצדיק וירצו להיטיב לו, ובוודאי לא יעזו להזיק לו!

מכוח קושיה זו אמר הרב דסלר זצ"ל יסוד נוקב: לעתים אנשים פשוטים יודעים לייקר את מעלת הצדיק ולכבדו יותר מאנשים חשובים, שהם כחיות רעות המבקשות את נפש הצדיק.

האבנים הפשוטות יריבו ביניהן על כבוד הצדיק, ואילו החיות המרוממות יותר יקומו עליו וינעצו בו את שיניהן.

(מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

פעם באו אליו גבאי העיירה לבקש ממנו שיתרום לקופת העיר

הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א

וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי (כט)

רבי איצל'ה מוולוז'ין זצ"ל היה אומר: ראו נא איזו תשובה 'דיפלומטית' ומתחכמת השיב לבן ליעקב. הרי יעקב אמר לו "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה". יעקב ידע עם מי יש לו עסק, ולכן פירט בפניו את רצונו לשאת את 'רחל' ולא איזו רחל מהשוק אלא 'בתך', ואל תנסה להערים עלי ולקרוא לבתך הגדולה רחל, כי אני מתכוון לבתך 'הקטנה'. הנה דברים ברורים וחד-משמעיים.

ומה משיב לו לבן: "טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר". אם היה מישהו אחר מבקש לשאת אותה, בוודאי שהייתי מעדיף לתת אותה לך. אבל אם לא מגיע מישהו אחר, במקרה כזה לא התחייבתי להשיא אותה לך...

לכן כאשר יעקב גילה את הרמאות ובא בטענה "למה רמיתני", יכול היה לבן לומר לו, שאין מדובר ברמאות, שהרי אמר לו מפורש שאין הוא מתחייב להשיא אותה דווקא לו אם לא יבוא מישהו אחר וירצה לשאת אותה לאשה.

להמתיק את דברי רבי איצל'ה, אמרנו פעם משל: בעיירה אחת התגורר גביר גדול, אבל ככל שהיה לו ממון רב יותר, כך הוא היה קמצן גדול יותר. איש לא ראה ממנו פרוטה לצדקה.

פעם באו אליו גבאי העיירה לבקש ממנו שיתרום לקופת העיר כי יש כלות עניות שאין להן פרוטה לפרטה. הגבאים ניסו לדבר על לבו שיתרכך מעט, ואמרו לו שהרי לא יקח את רכושו עמו לקבר...

השיב להם הגביר: "אתם מדברים איתי על הכנסת כלה? הרי יש לי אח שיש לו כמה בנות שהגיעו לפרקן, והוא זקוק לכסף רב כדי להשיאן, וכיצד עולה בדעתכם שאתן את הכסף לכם?" דבריו של הגביר התקבלו על דעתם, והם עזבו אותו לנפשו.

למחרת התייצב אחיו של אותו גביר בפני גבאי הצדקה והתחנן לפניהם שיתנו לו כסף, כיוון שיש לו כמה בנות שהגיעו לפרקן ואין לו אפשרות להשיא אותן.

אמרו לו הגבאים: "הרי יש לך אח עשיר, ומדוע אינך מבקש ממנו?" אמר להם הלה: "אל תזכירו בפני את השם של אחי, הוא קמצן גדול, ופרוטה אין הוא מוכן לתת ליז!" חזרו הגבאים אל הגביר ואמרו לו: "אתמול דחית את בקשתנו לתת להכנסת כלה בטענה שיש לך אח נזקק, והנה שומעים אנו שאינך נותן לו פרוטה". אמר להם הגביר: "וכי אמרתי לכם שאני נותן לאחי? כל מה שאמרתי שיש לי אח שזקוק להכנסת כלה, ואם לאחי אין אני נותן, כיצד עולה בדעתכם שאתן לכם?"...

זו הייתה הרמאות של לבן באומרו ליעקב: "טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר". אני מעדיף לתת אותה לך מאשר לאיש אחר, אבל כאשר אין 'איש אחר', לא התחייבתי לתת אותה דווקא לך!

(מתוך 'נאה דורש' בהוצאת 'יפה נוף')

שלושה חילוקים בין מי שמטפס בסולם למי שעולה במדרגות

הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א: הנה, בעלי המוסר היו אומרים שיש ללמוד מהסולם של יעקב כמה יסודות בעבודת ה', שלכאורה יש לשאול מדוע החלום היה דוקא על סולם ולא על מדרגות רגילות.

אכן יש שלושה חילוקים מהותיים בין מי שמטפס בסולם למי שעולה במדרגות,

א. המטפס בסולם עליו לאחוז חזק בסולם כל הזמן, ומשא"כ במדרגות אפשר לעלות גם בלי לאחוז במעקה,

ב. המטפס בסולם הוא עולה לאט לאט, שלב אחרי שלב, ואינו יכול לרוץ ולדלג, ומשא"כ במדרגות אפשר לרוץ ולדלג,

ג. סולם הוא נייד ההולך עם האדם ממקום למקום, ומשא"כ מדרגות קבועות במקומם,

ושלושה דברים הללו שיש בסולם הם יסודות חשובים מאוד בעבודת ה',

א. על האדם כל הזמן לאחוז בסולם שבו הוא מתעלה בעבודת ה', ואם הוא יעזוב אפילו לרגע הוא עלול ח"ו ליפול,

ב. יש לעלות בעבודת ה' מדרגה אחרי מדרגה, ולא לקפוץ למדרגה גבוהה שהוא כעת לא אוחז בה,

ג. על האדם לקחת את סולם העלייה שבו הוא מתעלה בעבודת ה' לכל מקום ומקום, ואל יאמר שכעת העלייה בעבודת ה' נשארה בבית... אלא כל הזמן, בכל מקום ובכל מצב שהוא האדם חייב ויכול להתעלות עוד ועוד.

(דברי השירה גליון 363 ויצא תשפ"ד)

אני אשתמש רק במאה דולר

ראיתי סיפור נפלא בספר "נפלאותיך אשיחה": מסופר שם על יהודי עשיר שהגיעה אליו תביעה מ'מס הכנסה' לשלם סכום גדול מאוד של כסף. הוא לא ידע איך להשתחרר מהם ופנה אל אחד מגדולי האדמו"רים בבקשה שיתפלל עליו שיוושע מהצרה הזאת. הוא הביא מעטפה ל'פדיון נפש' עם שמו לברכה ושם במעטפה עשרת אלפים דולר. אמר לו הרב: אני אשתמש רק במאה דולר מתוך הסכום, ואילו את שאר הסכום בסך תשעת אלפים ותשע מאות דולר אשתמש רק אחרי שתיוושע. אותו יהודי עשיר פנה למס הכנסה, ניהל איתם משא ומתן ובסופו פטרו אותו מלשלם את התשלום הגבוה שהשיתו עליו. שב העשיר וסיפר לרבי על הישועה הגדולה שהייתה לו, והרבי אמר: "אם כך, יכול אני להשתמש ביתרת הכסף". לא חלף זמן רב, ואל האדמו"ר נכנס יהודי שעמד לפני חתונת בתו וסיפר לרבי שהוא נמצא בלחץ כספי כבד ואינו מצליח להשיג הלוואות כדי להתחיל לשלם את הוצאות החתונה. אמר לו הרבי: "הנה לפניך מעטפה ובה תשעת אלפים ותשע מאות דולר, ואני אוסיף לך עוד מאה דולר, כך שיהיו לך עשרת אלפים דולר כדי להתחיל לשלם את הוצאות החתונה". נטל היהודי את המעטפה, והנה הוא רואה שכתוב עליה את שמו של אותו יהודי עשיר שהיה ממכריו. פנה אליו ושאל אותו: "אתה נתת לרבי את הסכום הזה?" השיב לו אותו עשיר בחיוב. אמר לו היהודי: "ראה נא כי הרבי נתן לי את כל הסכום שהבאת לו להכנסת כלה". השתומם העשיר ואמר לו: "ראה נא כיצד הבורא מגלגל את העניינים. אתה הרי באת אלי לפני מספר חודשים וביקשת ממני הלוואה של עשרת אלפים דולר, ואני סירבתי להלוות לך כיוון שאמרתי בליבי שאין סיכוי שתוכל להחזיר לי את ההלוואה. מה עשה הקב"ה? הביא עליי את 'מס הכנסה' ש'התלבשו' עלי, אני רצתי לרבי לבקש ישועה ואתה קיבלת את אותם עשרת אלפים דולר שביקשת, לא כהלוואה אלא כמתנה. לו הייתי חכם, הייתי נותן לך בשעתו את הכסף כהלוואה, ואז גם הייתי חוסך מעצמי את כל כאב הראש של 'מס הכנסה', וגם היה סיכוי שהכסף היה שב אלי בסופו של דבר. ועתה זכית בכל הכסף כמתנה, מכיוון שחשבתי להתחכם כנגד רצונו יתברך". יהודי חושב שהוא יכול לפעול נגד רצון הבורא והנה השם יתברך מגלגל שבסופו של דבר רצונו ייעשה. אם יש לו כסף להלוות ואינו מלווה מכל מיני חשבונות, התוצאה היא שהכסף יצא בסופו של דבר ממנו, ויתכן גם שלא יחזור אליו לעולם...

(הגאון רבי גואל אלקריף שליט"א מתוך 'שש באמרתך' בהוצאת 'יפה נוף')

כשאחד השכנים הוציא ראשו מהחלון עטור בכיפת שינה לבנה

מעשייה משעשעת ששמעתי מפי שני בעלי המעשה: היה זה לפני שנים. שניהם היו בחורים בישיבה גדולה ושקדו על תלמודם. לחץ המבחנים והרצון לגמוע מסכתות בידיעה, עורר אותם לקבוע לימוד משותף בשעה שבין לילה ליום. בעפעפי שחר. האחד מהם הצליח להשכים קום מדי לפנות בוקר ורעהו התקשה. מה עשו? סיכמו ביניהם על הפתרון הנפוץ באותם ימים, האחד יקשור על ידו חוט, אותו ישלשל מהחלון למורד הרחוב ועמיתו יגיע עם שחר, ימשוך בחוט בכל כוחו עד שייעור חברו.

השחר עלה והחבר הזריז התיצב למרגלות הבניין ועיניו תרות אחר החוט. לא ידע שחברו שכב לישון באישון ליל ושכח לשלשל חוט. חיפש וחיפש עד שאיתר חוט משונה והתחיל למשוך. המשיכה לא הייתה קלה והיא עוררה קולות חריקה. זה הסתיים כשאחד השכנים הוציא ראשו מהחלון עטור בכיפת שינה לבנה וצעק עליו: "מה אתה עושה? למה אתה הורס את חוטי הטלפון של הבניין? כלך לך!"

הסיפור הותיר אותי עם חיוך רחב ותובנה עוצמתית לכל מי שמושך בחוטים: הורים המחפשים למשוך בחוטים שיעוררו את צאצאיהם, מחנכים התרים אחר החוט שיצליח להעיר ולהאיר את התלמיד וכל מי שמחפש לגרום להתעוררות אצל זולתו.

לפני שאתה מושך בחוט בכל הכוח... תוודא רק שאתה מושך בחוט הנכון. לא החוט שנראה לך הכי בולט ושאתה מסיק שהוא הנכון - הוא תמיד זה שקשור אל זרוע הלב. לפעמים החוט שאתה מושך בכל הכוח, רק הורס את קו התקשורת ביניכם... ומאידך, אם תדע לכוון אל החוט הנכון, לא תצטרך למשוך עד כדי חריקת בלמים, די לה במשיכה קלה ועדינה כדי להעיר ולהאיר את כל החושים.

(יקותיאל יהודה גנזל - המבשר כ"ב חשון תשפ"ז)

בכל לילה מתחולל בתוכנו נס של ממש

וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה (כח)

חשבתם פעם מה מתרחש בגופנו בזמן שאנחנו עוצמים עיניים ושוקעים בשינה?

בכל לילה מתחולל בתוכנו נס של ממש. בעוד הגוף נראה דומם ושרוי במנוחה מוחלטת, בפנים פועלת "מעבדת תחזוקה" אדירה וסוערת. המוח אינו כבה לרגע; הוא ממשיך לעבד מידע, לברור חוויות, לסדר זיכרונות וליצור עולמות שלמים ומלאי חיים - תמונות, קולות ורגשות עזים. לעיתים אנו מוצאים את עצמנו רצים, עפים, מדברים או נופלים, והכול נחווה כאמיתי ומוחשי לחלוטין.

וכאן מתגלה אחד ממנגנוני ההגנה המופלאים ביותר שטבע הבורא יתב' בגופנו: בשלב השינה שבו מתרחשים החלומות החיים ביותר, המוח פועל בקצב גבוה וגלגלי העיניים נעים במהירות מצד לצד, אך רוב שרירי הגוף נכנסים למצב של שיתוק זמני ומבוקר.

מדוע? זהו "מנעול ביטחון" גאוני. אילולא השיתוק הזה, היינו קמים ומבצעים פיזית את כל מה שמתרחש בחלום! דמיינו מה היה קורה אילו רגלינו היו מנסות לרוץ בעולם האמיתי בזמן שאנו חולמים על מרדף, או מנופפות בידיים כשאנו חולמים שאנו ממריאים...

מדוע השינה חיונית כל כך לגוף?

בזמן שאנו ישנים, מערכות הגוף עוברות ל"משמרת לילה" אינטנסיבית של שיקום וריפוי:

בנייה והתחדשות תאים: שרירים שנשחקו במשך היום נבנים מחדש, רקמות מתרפאות, ומופרשים הורמוני גדילה ושיקום החיוניים לחידוש הכוחות.

חיזוק המערכת החיסונית: הגוף מייצר חלבונים ונוגדנים הנלחמים בזיהומים ומחלות. אדם שאינו ישן מספיק מחליש באופן ישיר את יכולת ההגנה הטבעית שלו.

איזון הלב ולחץ הדם: הדופק מואט, קצב הנשימה מתייצב ולחץ הדם יורד, מה שמעניק למערכת הדם והלב הפוגה קריטית מעומס היום.

ומה קורה לנפש? לא רק הגוף נבנה בלילה - גם הנפש מקבלת את חבל ההצלה שלה:

עיבוד רגשי ואיפוס נפשי: החלומות והשינה מאפשרים לנפש לפרוק מתחים, "לעכל" חוויות מטלטלות או רגשות עזים שנצברו ביום שחלף, ולהרגיע את מנגנוני החרדה והלחץ.

סדר בזיכרון: המוח לוקח את אלפי רסיסי המידע של היום, מוחק את הטפל, ומאחסן את העיקר בזיכרון לטווח ארוך - ממש כמו סידור מדפים ופינוי שולחן העבודה לקראת יום חדש.

בכל לילה מחדש, מעניק לנו הבורא יתברך מתנה עצומה בחסדו: היכולת לעצור את מרוץ החיים הבלתי פוסק, להשיל את כובד טרדות היום, לאפשר לגוף להתרפא ולנפש למצוא מנוחה ושלווה עמוקה.

(ש.ק)

הַצַּדִּיקִים הַצְּעִירִים

המדור שבו תזכו בעוה"ז והשכר הגדול שמור לעתיד לבוא

הַמִּתְחָרִים שֶׁלָּנוּ הֵכִינוּ חֲבִילוֹת שֶׁל דַּפִּים וְעֻפְרוֹנוֹת מְחֻדָּדִים, בַּהַכְפָּסָקָה, כָּל יֶלֶד בַּ'חֶדֶר' קִבֵּל כְּנִיָּה לִכְתֹּב כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר כְּעָמִים אֶת מִשְׁפְּטֵי הַקֶּסֶם

חַיִּים וַיַּעֲנֵקִי מְסַפְּרִים עַל הָרֶבֶּה 'שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק' וְ'תַּחֲרוּת הָאוֹר'

בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ כִּסְלֵו, נִכְנַס הָרֶבֶּה שִׁמְעוֹן לַכִּתָּה, וּפָנָיו קָרְנוּ מֵאוֹר מְיֻחָד.

"תַּלְמִידִים יְקָרִים," הוּא פָּתַח בְּקוֹלוֹ הַמְּרַגֵּשׁ, "אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁעַכְשָׁיו אֲנַחְנוּ נִכְנָסִים לַחֹדֶשׁ שֶׁל חַג הַחֲנֻכָּה. חֲנֻכָּה זֶה הַנִּצָּחוֹן שֶׁל הָאוֹר עַל הַחֹשֶׁךְ. כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים - 'כִּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה... לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ'. אָז מָה הַנִּצָּחוֹן הָאֲמִתִּי שֶׁלָּנוּ? הַנִּצָּחוֹן שֶׁלָּנוּ הוּא דַּוְקָא שֶׁנַּגְבִּיר אֶת אוֹר הַתּוֹרָה וְאֶת הַטּוֹב בָּעוֹלָם! וְהִנֵּה, אוֹר הַחֲנֻכָּה מֵבִיא הַרְבֵּה שֶׁפַע רוּחָנִי עָלֵינוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ צְרִיכִים גַּם לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ מִצִּדֵּנוּ פֹּה לְמַטָּה. לָכֵן, "הֶחְלַטְתִּי שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת תַּחֲרוּת, שֶׁהַסִּיּוּם הַגָּדוֹל שֶׁלָּהּ יִהְיֶה בַּחֲנֻכָּה!, זֶה לֹא חִידּוֹן חֲנֻכָּה, זוֹ תַּחֲרוּת. תַּחֲרוּת רְצִינִית וְעָצְמָתִית!"

"זוֹ תַּחֲרוּת - מִי יַגְבִּיר יוֹתֵר אֶת הָאוֹר!" הִכְרִיז הָרֶבֶּה. "וְאֵיךְ נַעֲשֶׂה אֶת זֶה? בּוֹאוּ נִקַּח דֻּגְמָא מִבָּצֵק שֶׁל סְפָּגְנְיָה. תַּחְשְׁבוּ שֶׁלְּמִישֶׁהוּ יֵשׁ בָּצֵק יָפֶה שֶׁל סְפָּגְנְיָה, תָּפַח כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לָהּ כְּבָר רִבָּה מְתוּקָה בִּפְנִים. הַאִם אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל אֶת זֶה כָּכָה, חַי מֵהַקְּעָרָה?"

"בְּוַדַּאי שֶׁלֹּא!!!" שָׁאֲגוּ כֻּלָּם בְּמַקְהֵלָה, חֶלְקָם אֲפִילּוּ עָשׂוּ תְּנוּעָה שֶׁל גִּעֲל. "הִיא חַיֶּבֶת טִגּוּן אוֹ אֲפִיָּה!" הוֹסִיפוּ יוֹסִי וְאִלִּי.

"נָכוֹן מְאֹד," אָמַר הָרֶבֶּה, "זֶה נִקְרָא לְסַיֵּם אֶת הַמְּלָאכָה. בְּעוּגָה - זֶה לֶאֱפוֹת. בְּתַבְשִׁיל - זֶה לְבַשֵּׁל. כָּךְ בְּכָל דָּבָר גַּשְׁמִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּה אֶקְטִיבִית שֶׁתַּהֲפֹךְ אוֹתוֹ לְמֻשְׁלָם. וּמִכַּיָּון שֶׁאַף אֶחָד מֵאִתָּנוּ לֹא נוֹלַד מוּשְׁלָם, כְּשֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים פְּעוּלוֹת מִסְיָמוֹת וְחוֹזְרִים עֲלֵיהֶן שׁוּב וָשׁוּב, הַפְּעֻלָּה הַזּוֹ חוֹדֶרֶת לְנֶפֶשׁ הָאָדָם וְ'אוֹפָה' אוֹתוֹ. הִיא מַהְפֶּכֶת אוֹתוֹ מִבִּפְנִים לְאָדָם טוֹב וּמֵאִיר יוֹתֵר."

כֻּלָּנוּ הִקְשַׁבְנוּ בְּמֶתַח, שׁוֹתִים בְּצָמָא כָּל מִלָּה. הָרֶבֶּה הִמְשִׁיךְ כְּשֶׁטוֹן דְּבוּרוֹ הָפַךְ לִרְצִינִי מְעַט יוֹתֵר: "אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁגַּם יְלָדִים וְגַם מְבוּגָרִים, לְצַעֲרֵנוּ, לֹא תָּמִיד שָׂמִים לֵב לַמִּלִּים שֶׁיּוֹצְאוֹת לָהֶם מֵהַפֶּה, וּמְדַבְּרִים דְּבָרִים רָעִים עַל אֲחֵרִים. 'הַהוּא כָּכָה', 'וְהַשֵּׁנִי עָשָׂה כָּכָה'... אֲבָל הַדְּבָרִים נוֹרָאִים הָאֵלֶּה, שֶׁנִּקְרָאִים 'לְשׁוֹן הָרָע', עוֹשִׂים נְזָקִים גְּדוֹלִים, וְגוֹרְמִים קִטְרוּג גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם חַס וְחָלִילָה. לָכֵן, לִקְרַאת חֲנֻכָּה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בָּזֶה וּלְהַגְבִּיר אֶת הָאוֹר!."

"נְחַלֵּק אֶת הַכִּתָּה לִשְׁתַּיִם, וְכָל צַד יְבַצַּע מִשִּׁימָה, וְנִרְאֶה מִי יַצְלִיחַ יוֹתֵר," קָבַע הָרֶבֶּה. הוּא פָּסַע לְמֶרְכַּז הַכִּתָּה וְאָמַר: "אַתֶּם יוֹדְעִים... יֵשׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים בַּחַיִּים, שֶׁאִם מְחַיְּבִים אֶת הָאָדָם לַעֲשׂוֹת אוֹתָם - זֶה מַרְגִּישׁ לוֹ כְּמוֹ עֹנֶשׁ. אֲבָל אִם הוּא עוֹשֶׂה אֶת זֶה מֵרְצוֹנוֹ הַטּוֹב וּבְשִׂמְחָה - זֶה לֹא עֹנֶשׁ אֶלָּא פֶּרֶס עָצוּם! קְחוּ לְדֻגְמָא: אִם נַגִּיד לְיֶלֶד שֶׁלֹּא הִתְנַהֵג יָפֶה שֶׁהָעֹנֶשׁ שֶׁלּוֹ הִיא לִכְתֹּב 100 פְּעָמִים אֵיזֶה מִשְׁפָּט בַּמַּחְבֶּרֶת, אָז קָשֶׁה לוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה. אֲבָל... אִם הוּא יֵשֵׁב לִכְתֹּב לְמִישֶׁהוּ שֶׁהוּא אוֹהֵב מִכְתָּב תּוֹדָה אָרֹךְ שֶׁל 100 מִלִּים? זֶה מַמָּשׁ לֹא קָשֶׁה לוֹ, כִּי זֶה בָּא מִבִּפְנִים!"

לשון הרע זם איום ונורא

"אָז גַּם אֲנַחְנוּ - כְּשֶׁאֲנַחְנוּ יְלָדִים כָּל כָּךְ שְׂמֵחִים שֶׁאוֹהֲבִים מִצְווֹת - נִכְתֹּב מֵהַלֵּב! קְבוּצָה אַחַת תִּצְטָרֵךְ לִכְתֹּב כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר פְּעָמִים אֶת הַמִּשְׁפָּט: **לָשׁוֹן הָרָע זֶה אָיוֹם וְנוֹרָא!**. וְהַקְּבוּצָה הַשֵּׁנִיָּה תִּצְטָרֵךְ לִכְתֹּב שׁוּב וָשׁוּב אֶת הַמִּשְׁפָּט: **לְדַבֵּר טוֹב זֶה הֵכִי טוֹב!**."

הָאֱמֶת הִיא שֶׁבְּאוֹתוֹ רֶגַע הַנִּיצוֹץ נִדְלַק בָּעֵינַיִם שֶׁל כֻּלָּנוּ. זֶה הָיָה אֶתְגָּר אֲמִתִּי! תּוֹךְ כַּמָּה דַּקּוֹת הַכִּתָּה הִתְחַלְּקָה לִשְׁנַיִם, יָמִין וּשְׂמֹאל.

הָרֶבֶּה הִסְבִּיר אֶת הַכְּלָלִים: "הַמַּטָּרָה הִיא לֶאֱסֹף כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר מִשְׁפָּטִים כְּתוּבִים. אַתֶּם יְכוֹלִים לִכְתֹּב בְּעַצְמְכֶם הַרְבֵּה, וְאַתֶּם תֵּלְכוּ לְבַקֵּשׁ בַּבַּיִת שֶׁלָּכֶם מֵהָאַחִים וְהַהוֹרִים, לְבַקֵּשׁ מֵהַשְּׁכֵנִים שֶׁלָּכֶם, מִדּוֹדִים, וּמִמִּי שֶׁאַתֶּם רַק רוֹצִים שֶׁיִּכְתֹּב לָכֶם לַתַּחֲרוּת!

אֲבָל הַכֹּל הוּא שֶׁכָּל אֶחָד יִכְתֹּב בְּעַצְמוֹ, בְּכְתַב יָדוֹ! שׂוּם צִלּוּמֵי מִסְמָכִים וּמְכוֹנוֹת צִלּוּם! תִּזְכְּרוּ - כְּשֶׁאָדָם יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב מַשֶּׁהוּ בְּעַצְמוֹ שׂוּב וָשׂוּב, אוֹתִיּוֹת מִצְטָרְפוֹת לְמִלִּים, זֶה חוֹרֵט אוֹתָן פְּנִימָה וְזֶה נִכְנָס עָמֹק לְתוֹךְ הַמַּחֲשָׁבָה וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁלּוֹ."

וְכָךְ בְּדִיּוּק הִתְחִילָה הַתַּחֲרוּת!

תּוֹךְ יוֹם אֶחָד כְּבָר הִכֹּל הִתְחִיל. הַמִּתְחָרִים שֶׁלָּנוּ הֵכִינוּ חֲבִילוֹת שֶׁל דַּפִּים וְעֶפְרוֹנוֹת מְחֻדָּדִים, וְדָבָר רִאשׁוֹן בַּהַפְסָקָה, כָּל יֶלֶד בַּ'חֲיֶדֶר' מִכְּתוֹת אֲחֵרוֹת קִבֵּל פְּנֵיָה לָשֶׁבֶת וְלִכְתֹּב כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר פְּעָמִים אֶת מִשְׁפְּטֵי הַקֶּסֶם. לְאַחַר הַלִּמּוּדִים הַשִּׁכְנִים שֶׁל הַיְלָדִים קִבְּלוּ בַּקָּשׁוֹת לִכְתֹּב. זֶה הָיָה מַחֲזֶה פָּשׁוּט מַדְהִים וְלֹא יֶאֱמַן - זֶה נִרְאָה כְּאִלּוּ מֵאוֹת, וְאוּלַי מַמָּשׁ אֲלָפִים שֶׁל אֲנָשִׁים, יְלָדִים וּמְבוּגָרִים כְּאֶחָד, עֲסוּקִים כֻּלָּם רַק בְּדָבָר אֶחָד: כּוֹתְבִים עִם חִיּוּךְ - "לְשׁוֹן הָרָע זֶה אָיֹם וְנוֹרָא!" וְ-"לְדַבֵּר טוֹב זֶה הֵכִי טוֹב!". הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַכִּתָּה שֶׁלָּנוּ יָצָא לְהָאִיר אֶת הָעוֹלָם בַּחוּץ!

המתח בכיתה היה בשיאו

עָבַר שָׁבוּעַ שָׁלֵם, וְהִגִּיעַ הַמּוֹעֵד הַגָּדוֹל לִקְבִיעַת הַקְּבוּצָה שֶׁנִּצְחָה בְּ'תַּחֲרוּת הָאוֹר'. הַמֶּתַח בַּכִּתָּה הָיָה בְּשִׂיאוֹ, אֶפְשָׁר הָיָה מַמָּשׁ לַחְתֹּךְ אוֹתוֹ בְּסַכִּין!

וְהִנֵּה, נְצִיגֵי שְׁתֵּי הַקְּבוּצוֹת צָעֲדוּ לְתוֹךְ הַכִּתָּה. כָּל קְבוּצָה סָחֲבָה בְּגַאֲוָה שְׁנֵי קַרְטוֹנִים עֲנָקִיִּים, כְּבֵדִים וּמְלֵאִים עַד אֶפֶס מָקוֹם בְּאַלְפֵי דַּפִּים כְּתוּבִים. בַּקַּרְטוֹנִים שֶׁל קְבוּצָה אַחַת חָזַר עַל עַצְמוֹ הַמִּשְׁפָּט: **"לָשׁוֹן הָרָע זֶה אָיֹום וְנוֹרָא!"**, וּבַקַּרְטוֹנִים שֶׁל הַקְּבוּצָה הַשְּׁנִיָּה כָּל דַּף הָיָה מָלֵא בַּמִּלִּים: **"לְדַבֵּר טוֹב זֶה הֵכִי טוֹב"**.

כֻּלָּנוּ הִבַּטְנוּ אֶחָד בַּשֵּׁנִי, וְאָז נָשָׁאנוּ מַבָּט לָרֶבֶּה שִׁמְעוֹן. הַשְּׁאֵלָה הָיְתָה רְשׁוּמָה לְכֻלָּנוּ עַל הַפָּנִים: אֵיךְ אֶפְשָׁר בִּכְלָל לִסְפֹּר כַּמּוּת אַדִּירָה כָּזוֹ שֶׁל מִשְׁפָּטִים? מִי בִּכְלָל יָכוֹל לָדַעַת וּלְחַשֵּׁב מִי הוּא הַמְּנַצֵּחַ הָאֲמִתִּי?

אֲבָל אָז, לְפֶתַע פִּתְאוֹם, קָם שִׁימִי. שִׁימִי הָיָה רֹאשׁ הַקְּבוּצָה שֶׁל "לְדַבֵּר טוֹב", וְהוּא פָּנָה לָרֶבֶּה בְּקוֹל בָּרוּר: "רֶבֶּה, אֲנִי יוֹדֵעַ מִי הַמְּנַצַּחַת. הַמְּנַצַּחַת זוֹ הַקְּבוּצָה הַשְּׁנִיָּה, זֶה הַקְּבוּצָה שֶׁכָּתְבָה **שׁ'לָשׁוֹן הָרָע זֶה אָיֹום וְנוֹרָא!'** כֻּלָּם הִסְתַּכְּלוּ עָלָיו בְּהֶלֶם מֻחְלָט. מֵאֵיפֹה הוּא יוֹדֵעַ? הוּא הִסְפִּיק לִסְפֹּר אֶת הַדַּפִּים בַּקַּרְטוֹנִים מֵהַלַּיְלָה?!

אֲבָל שִׁימִי חִיֵּךְ אֶל קְבוּצָתוֹ וְהִמְשִׁיךְ: "תִּרְאוּ, מִכֵּיוָן שֶׁאֲנַחְנוּ כָּתַבְנוּ כָּל הַשָּׁבוּעַ שֶׁ'לְדַבֵּר טוֹב זֶה הֵכִי טוֹב', אָז חָשׁוּב לָנוּ מְאֹד לְדַבֵּר עַכְשָׁיו טוֹב עַל הַחֲבֵרִים שֶׁלָּנוּ וּלְהַגִּיד מָה שֶׁרָאִינוּ. רָאִינוּ אֵיךְ הַקְּבוּצָה שֶׁל נַפְתָּלִי - קְבוּצַת 'לְשׁוֹן הָרָע' - עָבְדָה כָּל כָּךְ קָשֶׁה! רָאִינוּ אוֹתָם רָצִים מֵאֶחָד לַשֵּׁנִי, מַסְבִּירִים וּמְשַׂכְנְעִים בִּמְסִירוּת. רָאִינוּ כַּמָּה הֵם בֶּאֱמֶת רוֹצִים לֹא לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרָע, כִּי עֲבֹדָה שֶׁבְּמֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי הַתַּחֲרוּת - הֵם אַף פַּעַם לֹא אָמְרוּ שׂוּם דָּבָר רַע עַל הַקְּבוּצָה שֶׁלָּנוּ! לָכֵן, אֲנַחְנוּ בַּקְּבוּצָה חוֹשְׁבִים שֶׁלָּהֶם מַגִּיעַ לְנַצֵּחַ."

כֻּלָּנוּ יָשַׁבְנוּ הַמּוּמִים מִגֹּדֶל הַנֶּפֶשׁ שֶׁל שִׁימִי. אֲבָל עוֹד לִפְנֵי שֶׁהִסְפַּקְנוּ לְעַכֵּל אֶת זֶה, נַפְתָּלִי, רֹאשׁ הַקְּבוּצָה הַמִּתְחָרָה, קָפַץ וּבִקֵּשׁ לְדַבֵּר: "אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁבְּדִיּוּק לְהֶפֶךְ!" קָרָא נַפְתָּלִי בְּהִתְרַגְּשׁוּת, "הַקְּבוּצָה שֶׁל 'לְדַבֵּר טוֹב הֵכִי טוֹב' הִיא זוֹ שֶׁצְּרִיכָה לְנַצֵּחַ! רָאִינוּ אֵיךְ הֵם מְנַסִּים לְשַׁכְנֵעַ יְלָדִים לִכְתֹּב אֶת הַסִּיסְמָא שֶׁלָּהֶם בְּנוֹעַם, אֲבָל גַּם רָאִינוּ שֶׁלַּמְרוֹת הַתַּחֲרוּת - כַּמָּה הֵם מְדַבְּרִים טוֹב עַל הַקְּבוּצָה שֶׁלָּנוּ! וַאֲפִלּוּ רָאִינוּ מַשֶּׁהוּ מַדְהִים יוֹתֵר: הָיוּ כַּמָּה יְלָדִים מִכִּתּוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁהִתְלַבְּטוּ מָה עָדִיף לָהֶם לִכְתֹּב, וְחַבְרֵי הַקְּבוּצָה שֶׁל שִׁימִי פָּשׁוּט אָמְרוּ לָהֶם: 'מְצַיָּן, אִם אַתֶּם מִתְלַבְּטִים, תֵּלְכוּ לַקְּבוּצָה שֶׁל נַפְתָּלִי וְתַעַזְרוּ לָהֶם!' אָז אֲנִי חוֹשֵׁב בְּוַדָּאוּת שֶׁהֵם אֵלֶּה שֶׁצְּרִיכִים לְנַצֵּחַ!" דְּמָמָה שֶׁל קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה עָטְפָה אֶת הַכִּתָּה. הָרֶבֶּה שִׁמְעוֹן קָם מִכִּסְאוֹ, עֵינָיו בָּרְקוּ מִדְּמָעוֹת קְטַנּוֹת שֶׁל אֹשֶׁר וְגַאֲוָה כֵּנָה. הוּא הִבִּיט בָּנוּ בְּאַהֲבָה רַבָּה וְאָמַר:

"וַאֲנִי... אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם שֶׁהַמְּנַצְּחִים הֵם...

מָה שֶׁקָּרָה פֹּה הַיּוֹם הוּא הַנִּצָּחוֹן הָאֲמִתִּי שֶׁל חֲנָכָה. כָּל הַכִּתָּה יַחַד נִצְּחָה אֶת הַיֵּצֶר הָרַע, עָשִׂינוּ דְּבָרִים כָּל כָּךְ טוֹבִים וּטְהוֹרִים, וְהַמִּלִּים הָאֵלֶּה שֶׁכָּתַבְתֶּם פָּשׁוּט חָדְרוּ לָכֶם יָשָׁר לְתוֹךְ הַלֵּב!" הָרֶבֶּה מָחָא כַּפַּיִם בְּהִתְלַהֲבוּת וְהוֹסִיף: "לָכֵן, מָה שֶׁנַּעֲשָׂה הוּא: אֲנַחְנוּ נִקַּח אֶת קֻפְסָאוֹת הַקַּרְטוֹן הָעֲמוּסוֹת שֶׁהֵבֵאתֶם הַיּוֹם, נַנִּיחַ אוֹתָן כָּאן, גְּלוּיוֹת וּמְכֻבָּדוֹת, בְּשִׁתֵּי הַפִּנּוֹת הַקִּדְמִיּוֹת שֶׁל הַכִּתָּה שֶׁלָּנוּ. כָּךְ, כָּל בֹּקֶר יוֹם שֶׁנִּלְמַד שֶׁנִּכָּנֵס לְכָאן, כֻּלָּנוּ נִסְתַּכֵּל עַל הַקֻּפְסָאוֹת וְנִזְכֹּר אֵיזֶה כֹּחַ יֵשׁ לְמִלִּים שֶׁלָּנוּ, וְכַמָּה תָּמִיד, אֲבָל תָּמִיד - מִשְׁתַּדֵּל וּכְדַאי לִהְיוֹת טוֹבִים וְלֶאֱהֹב זֶה אֶת זֶה."

מתקרבים למיליון גיליונות

זה התחיל כחלום טהור להרבות כבוד שמים, ללא שום ארגון ומוסד

זה התחיל כחלום טהור להרבות כבוד שמים, ללא שום ארגון ומוסד וללא תקציבי עתק. רק קבוצת יהודים שפועלים לשם שמים, "בלתי לד' לבדו".

בשנתיים האחרונות, בסייעתא דשמיא גלויה, החלום הזה צמח לממדים שלא שיערנו: כ-10,000 גיליונות של "על הצדיקים" מודפסים ומופצים כמעט מדי שבוע, וכעת אנו עומדים לחצות את רף **המיליון גיליונות.**

הגיליון שאתם מחזיקים כעת בידיכם הוא לא עוד כמה דפים מודפסים. הוא השקעה ענקית של מיטב הכותבים ומאמץ מחשבתי רב, להביא ולקרב לאהבת השם יתב', למידות טובות ויראת שמים טהורה. כעת, כשאנו מתקרבים לציון דרך היסטורי של מיליון גיליונות, אנו קוראים לכם לקחת חלק בזכות העצומה הזו.

הצמאון אדיר, אך הידיים כבולות.

למרות המספרים המדהימים, האמת היא שאנו לא מצליחים לספק אפילו מחצית מהביקוש. יהודים מכל רחבי הארץ משתוקקים לקבל את הגיליון, ללמוד ולהתחזק, ואנו נאלצים להשיב פניהם ריקם. הוצאות ההדפסה וההפצה כבדות מאוד, והעול נופל על כתפיים שכל מטרתן היא זיכוי הרבים.

יש לנו תוכניות גדולות להרחיב את התפוצה, להגדיל את הכמויות ולהגיע לכל פינה בארץ שבה מבקשים חיזוק וקרבת אלוקים. התוכניות קיימות ומוכנות - אבל התקציב חסר.

הזכות הזו יכולה להיות שלכם

לא כל יום מגיע לידך זכות עצומה כזו. אנו פונים אליך, קורא יקר שמתחזק ונהנה מהגיליון. בוא להיות שותף מלא בזכות העצומה של זיכוי הרבים.

בתרומה סמלית של 18 ש"ח או 36 ש"ח בחודש (ובוודאי בתרומה גדולה יותר), אתה לא רק תורם להדפסה - אתה קונה לעצמך חלק נצחי בכל אות, בכל התעוררות של תשובה, ובכל התחזקות במידות טובות שנגרמת בזכות הגיליון. אלו זכויות נצח שיעמדו לך ולמשפחתך עדי עד.

איך זוכים להיות שותפים?

בעמדות 'נדרים פלוס': חפשו את גליון **'על הצדיקים'**
בטלפון: חייגו עכשיו 055-4007720

בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ
זוכים להיות שותפים בזיכוי הרבים

פרשת ויצא פ"ז גליון 'על הצדיקים' 073-345-30-95 A950850750@gmail.com